

Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales

Presentación

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales tiene una amplia trayectoria dentro de nuestra Universidad. A principios de los 70 ya se impartían enseñanzas de Ciencias Económicas en el antiguo Colegio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse en la Universidad de Santiago de Compostela. En 1990 se segrega el Campus de Vigo, lo que supondrá el nacimiento de la Universidad de Vigo.

En el curso 1991/92 se inicia la docencia de las licenciaturas de Ciencias Económicas y de Ciencias Empresariales en el edificio actual, registrándose dos procesos de reforma de sus planes de estudios en los años 1995 y 2002. A raíz de la promulgación del RD 1393/2007 sobre ordenación de las enseñanzas universitarias se pone en marcha el proceso de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, de tal forma que, para el curso académico 2009/2010, comenzarán a impartirse las titulaciones de Grado en Administración de Empresas y en Economía a las que se refieren estas guías.

Se persigue con ello ofertar unas titulaciones más adaptadas al contexto actual, con una adaptación de las metodologías docentes orientadas hacia el aprendizaje del alumno y el desarrollo de sus capacidades.

Localización

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales de Vigo está en el Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad. Clicando en el siguiente icono puedes acceder a un plano del Campus con su ubicación precisa.

En caso de precisar información es posible contactar a través de las siguientes vías:

Correo - Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserjería)

986 812403 (Secretaría de Alumnos)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnos)

Servizos ofertados

La Facultad cuenta con una importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte a las actividades de investigación, docencia y extensión universitaria. Resumidamente, hay 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática y un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispone de un salón de actos con un aforo aproximado de unas 550 personas, un salón de grados para 60-80 personas, biblioteca con 400 puestos de lectura y cafetería-comedor.

A continuación se desglosa la información sobre servicios importantes para el alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AL ESTUDIANTADO

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición del alumnado con aplicaciones de uso corriente, acceso a Internet y posibilidad de impresión de documentos

- RED INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda la Facultad.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernaciones, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañana de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA Y COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almuerzos y comidas con menús del día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de gestión del alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de convalidaciones, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos y secretaría del Decanato.

Horario atención al público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramiento y préstamo bibliográfico, salidas de estudio y lectura y consulta de base de datos.

Para el servicio de préstamo se requiere carné de biblioteca.

Dotaciones: 414 puestos de lectura y estudio.

2 puestos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicaciones periódicas:

330 revistas y 230 estadísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decano: Jorge Falagán Mota

Secretario: Pedro Lorenzo Alonso

Vicedecana de Coordinación y Calidad: Ana Esther Castro Fernández

Vicedecano de Organización Académica: Javier Roca Pardiñas

Vicedecana de Relaciones Internacionales: María Gómez Rúa

PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas/Grado en Derecho

Asignaturas

Curso 3

Código	Nombre	Cuatrimestre	Cr.totales
V03G720V01311	Derecho administrativo I	1c	9
V03G720V01312	Dirección de operaciones	1c	9
V03G720V01313	Derecho penal II	1c	6

V03G720V01314	Derecho civil II. Derechos reales	1c	6
V03G720V01315	Contabilidad financiera II	1c	6
V03G720V01321	Sistema judicial español y proceso civil	2c	9
V03G720V01322	Dirección de recursos humanos	2c	9
V03G720V01323	Decisiones de inversión	2c	6
V03G720V01324	Dirección comercial I	2c	6
V03G720V01325	Teoría de la organización	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Derecho administrativo I				
Asignatura	Derecho administrativo I			
Código	V03G720V01311			
Titulación	PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas/Grado en Derecho			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	9	OB	3	1c
Lengua	Gallego			
Impartición				
Departamento	Derecho público			
Coordinador/a	Hernández Corchete, Juan Antonio			
Profesorado	Fernández Acevedo, Rafael Hernández Corchete, Juan Antonio Lareo Jiménez, Jacinto Valcárcel Fernández, Patricia			
Correo-e	jahc43@hotmail.com			
Web				
Descripción general	Los objetivos que persigue la enseñanza de esta materia son el examen y análisis del Ordenamiento jurídico-administrativo, así como las distintas modalidades de Administraciones públicas y los ****instrumentos jurídicos de su actividad (con particular atención a la teoría del acto administrativo y del procedimiento, por una parte, y a los contratos de las Administraciones, por otra).			

Resultados de Formación y Aprendizaje

Código	
A1	Que los estudiantes hayan demostrado poseer y comprender conocimientos en un área de estudio que parte de la base de la educación secundaria general, y se suele encontrar a un nivel que, si bien se apoya en libros de texto avanzados, incluye también algunos aspectos que implican conocimientos procedentes de la vanguardia de su campo de estudio.
A3	Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.
A4	Que los estudiantes puedan transmitir información, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado.

Resultados previstos en la materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Alcanzar una visión y comprensión del conjunto de los mecanismos e instituciones de la parte general del Derecho Administrativo, manejar con soltura el sistema de fuentes de la materia objeto de estudio y resolver problemas jurídicos relacionados con la materia objeto de estudio	A1 A3 A4

Contenidos

Tema	
Tema 1- El Derecho Administrativo y la Administración pública: concepto y caracteres; fuentes, en particular el Reglamento.	.
Tema 2- Los sujetos: Las Administraciones públicas y su organización. El administrado	.
Tema 3- Fundamentos de la actividad administrativa: el principio de legalidad de la Administración	.
Tema 4- Los actos administrativos: clases, elementos, eficacia, validez. El silencio administrativo	.
Tema 5- El procedimiento administrativo	.
Tema 6- Los recursos administrativos	.
Tema 7- Coacción administrativa. En particular, la ejecución de los actos administrativos	.
Tema 8- Contratos del sector público	.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Seminario	38	76	114
Lección magistral	40.5	48.6	89.1
Resolución de problemas y/o ejercicios	1	20.9	21.9

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodologías

	Descripción
Seminario	Se desarrollarán (en los Grupos B), a título de ejemplo, actividades del tipo de las siguientes, con la finalidad de repasar o profundizar en los contenidos abordados en las sesiones magistrales: * Resolución de supuestos prácticos. * Análisis de contenidos específicos (por ejemplo, sentencias sobre contenidos del temario). * Puestas en común y resolución de dudas. El trabajo en seminarios DEBERÁ ser complementado por la/por el estudiante con trabajo autónomo, y PODRÁ voluntariamente ser complementado con tutorías individualizadas en los días y horas fijados por la Facultad de Derecho.
Lección magistral	El profesor expondrá los contenidos de la materia objeto de estudio, exponiendo sobre la marcha preguntas a los alumnos e invitándoles a participar resolviendo cuestiones y casos. El trabajo en sesión magistral DEBERÁ ser complementado por la/por el estudiante con trabajo autónomo, y PODRÁ voluntariamente ser complementado con tutorías individualizadas en los días y horas fijados por la Facultad de Derecho.

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Lección magistral	Se atenderá a los estudiantes al término de cada clase, y en las tutorías presenciales en el despacho de profesor y, por causas justificadas, previa concertación, en tutorías online. Las tutorías se podrán concertar con cada docente a través de sus respectivos correos-electrónicos (véase el apartado "evaluación")
Seminario	Idem
Pruebas	Descripción
Resolución de problemas y/o ejercicios	Idem

Evaluación

	Descripción	Calificación	Resultados de Formación y Aprendizaje
Seminario	Se evaluará la capacidad de las/os estudiantes para resolver casos prácticos, debatir, exponer y, en general, su participación activa. La mera asistencia no se valora. Resultado de aprendizaje: Alcanzar una visión y comprensión del conjunto de los mecanismos e instituciones de la parte general del Derecho Administrativo, manejar con soltura el sistema de fuentes de la materia objeto de estudio y resolver problemas jurídicos relacionados con la materia objeto de estudio.	30	A1 A3 A4
Lección magistral	Se evaluará la capacidad de las/de los estudiantes para responder oralmente PREGUNTAS Y PRUEBAS OBJETIVAS orales que el profesor vaya suscitando a lo largo de su exposición. La mera asistencia no se valora. Resultado de aprendizaje: Alcanzar una visión y comprensión del conjunto de los mecanismos e instituciones de la parte general del Derecho Administrativo, manejar con soltura el sistema de fuentes de la materia objeto de estudio y resolver problemas jurídicos relacionados con la materia objeto de estudio.	30	A1 A3 A4
Resolución de problemas y/o ejercicios	El estudiante tendrá que responder varias preguntas (de corte teórico y/o práctico), pudiendo utilizar textos legales. Resultado de aprendizaje: Alcanzar una visión y comprensión del conjunto de los mecanismos e instituciones de la parte general del Derecho Administrativo, manejar con soltura el sistema de fuentes de la materia objeto de estudio y resolver problemas jurídicos relacionados con la materia objeto de estudio.	40	A1 A3 A4

Otros comentarios sobre la Evaluación

1. EVALUACIÓN CONTINUA

Para los estudiantes que opten por evaluación continua, el 40% de la calificación deriva de un examen oral (art. 20.1.a Regl. 18-4-2023) final sobre el conjunto de la materia, y el 60% restante deriva de la participación activa del estudiante en las actividades académicas (art. 20.1.d Regl. 18-3-2023), con los siguientes mecanismos correctores:

1º.- En caso de que la evaluación de la participación activa sea inferior a la calificación del examen, no se valorará en perjuicio del estudiante la calificación de la participación activa, salvo que derive de actuaciones del estudiante contrarias a los deberes contenidos en los apartados b, c, d y e del art. 13.2 del R.D. 1791/2010, por el que se aprueba el Estatuto del Estudiante Universitario.

2º.- Para que la participación activa pueda desplegar efectos favorables sobre la evaluación del estudiante, la calificación del examen debe ser superior a 4 puntos sobre 10.

La presencia física de un estudiante en clase no es mérito alguno (**la mera asistencia ni se valora ni se controla; no se exige un número mínimo de asistencias**). El simple hecho de asistir la clase no es una actividad que refleje ninguna actitud ni aptitud del alumno ni favorable ni desfavorable en términos académicos o intelectuales, ni aporta absolutamente ningún dato relevante que sirva para evaluar ni competencias ni habilidades ni el conocimiento y madurez alcanzado respecto de los contenidos de la materia -que es del que se trata, en definitiva-. En consecuencia, asistir la clase por sí solo NO SE VALORA. **Lo que sí se valora en la evaluación continua es la asistencia activa (asistencia + participación).**

Se valorará positivamente la disposición voluntaria de los alumnos para efectuar lecturas o trabajos complementarios tutorizados por el profesor, así como la participación voluntaria en actividades académicas presenciales complementarias (art. 20.1.b y c Regl. 18-4-2023)

SALVO INSTRUCCIÓN EN CONTRARIO DEL PROFESOR, LOS ESTUDIANTES NO PODRÁN UTILIZAR EN CLASES NINGÚN APARATO ELÉCTRICO O ELECTRÓNICO; CUALQUIER TIPO DE APARATO DE TALES CARACTERÍSTICAS DEBERÁ PERMANECER APAGADO Y FUERA DE LA VISTA DEL ESTUDIANTE. SALVO PERMISO EXPRESO EN CONTRARIO QUEDA PROHIBIDO GRABAR POR CUALQUIER MÉTODO LA IMAGEN Y/O EL SONIDO DE LOS PROFESORES EN CLASES PRESENCIALES O VIRTUALES.

2. EVALUACIÓN GLOBAL

El 100% de la calificación deriva de un examen oral sobre el conjunto de la materia (art. 21.1.a Regl. 18-4-2023)

3. ESPECIFICACIONES SOBRE LOS EXÁMENES FINALES Queda prohibido en exámenes presenciales el uso de cualquier tipo de dispositivo eléctrico o electrónico; cualquier dispositivo deberá permanecer apagado y fuera del alcance del estudiante. El incumplimiento por parte de un/una estudiante de esta regla supondrá el suspenso con una calificación de "0" puntos, sin perjuicio de las posibles medidas disciplinarias que resulten pertinentes.- Primera opción - mayo

El examen será oral, y el estudiante podrá durante el mismo consultar textos legales de acuerdo con las instrucciones facilitadas por el profesor.

A los efectos de poder calcular el tiempo medio de duración de cada examen y, con ello, poder garantizar a los alumnos que sus exámenes tenga lugar el día de la convocatoria oficial, los estudiantes que deseen asistir al examen oral deberán previamente manifestar tal voluntad a través de la plataforma de teledocencia.

- Segunda opción - julio.

El examen será escrito con respuestas cortas (de corte teórico y/o práctico) y durante el mismo se podrán consultar textos legales de acuerdo con las instrucciones facilitadas por el profesor.

- Fin de carrera

La evaluación de fin de carrera dependerá en un 100% de la nota de un examen escrito con respuestas cortas (de corte teórico y/o práctico) y durante el mismo se podrán consultar textos legales de acuerdo con las instrucciones facilitadas por el profesor.

Las fechas y horarios de las pruebas de evaluación de las diferentes convocatorias son las especificadas en el calendario de pruebas de evaluación aprobado para cada curso académico por la Xunta de Facultade.

4. OTROS ASPECTOS- En los exámenes y en la evaluación continua se valorará el logro de los "resultados previstos en la materia" plasmados en la guía docente: alcanzar una visión y comprensión del conjunto de los mecanismos e instituciones de la parte general del Derecho Administrativo, manejar con soltura el sistema de fuentes de la materia objeto de estudio y resolver problemas jurídicos relacionados con la materia objeto de estudio.

- Una vez superado el plazo de un mes, desde el comienzo del cuatrimestre en que se imparte la materia, se habilitará un plazo de 10 días hábiles para que el alumnado matriculado manifieste, formalmente, su intención de acogerse al sistema de evaluación continua.

- Las calificaciones se publicarán en la plataforma interna o aula virtual oficial de la Universidad de Vigo con acceso limitado al profesorado de la materia y a los estudiantes matriculados. De ser necesario, por motivos excepcionales, modificar o precisar los métodos de evaluación señalados en la guía, tales modificaciones o precisiones se publicarán en dicho soporte telemático.

- Las tutorías se podrán solicitar con cada docente por correo-e. El correo-e del coordinador de la asignatura es:

Roberto O. Bustillo Bolado: rbustillo@uvigo.es

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Parada Vázquez, R., **Derecho Administrativo I y II**, última edición, Open Ediciones Universitarias, -

Martín Rebollo, L., **Leyes Administrativas**, Última edición, Aranzadi, -

Martín Rebollo, L., **Manual de las Leyes Administrativas**, última edición, Aranzadi, -

Fernández Farreres, G., **Sistema de Derecho Administrativo**, última edición, Aranzadi,

Bibliografía Complementaria

Recomendaciones

Asignaturas que continúan el temario

Derecho administrativo II/O03G081V01503

Jurisdicciones contencioso-administrativa y social/O03G081V01604

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Derecho: Derecho constitucional I/O03G081V01103

Derecho: Derecho constitucional II/O03G081V01204

Derecho: Teoría del derecho/O03G081V01102

Otros comentarios

Se recomienda llevar la asignatura "al día"

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de operacións				
Asignatura	Dirección de operacións			
Código	V03G720V01312			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	9	OB	3	1c
Lengua	Castelán			
Impartición				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Diz Comesaña, María Eva			
Profesorado	Diz Comesaña, María Eva			
Correo-e	evadiz@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/course/view.php?id=2599			
Descripción general	Esta materia desenvolve os contidos, métodos e ferramentas asociados á estratexia de operacións. Nela afóndase en aspectos relacionados coa selección e deseño do produto e do proceso produtivo, modo e lugar de elaboración, recursos necesarios e súa organización, e calquera outro aspecto necesario para que a empresa poida realizar o proceso produtivo para o que foi creada.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos en la materia Resultados de Formación y Aprendizaje

Mostrar o coñecemento de procedementos e técnicas propias da dirección de operacións.

Aplicar ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de produción.

Fixar obxectivos, elaborar estratexias e planos de acción propios das actividades de produción e coherentes co seu contorno.

Manexar os coñecementos, procesos e técnicas propias da dirección e xestión das actividades de produción nas distintas empresas, asumindo os efectos da súa práctica e as consecuencias da súa acción en calquera contexto de intervención reflexionando sobre o seus propios posicionamentos.

Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación da área de produción da empresa así como a emisión dos informes correspondentes.

Contidos

Tema

MÓDULO 1: A EMPRESA E O SISTEMA DE OPERACIÓNS TEMA 1. O Sistema de Operacións, a Estratexia de Operacións e os seus resultados

MÓDULO 2: DESEÑO DO SISTEMA DE OPERACIÓNS TEMA 2. Selección e Deseño do Produto e do Proceso Produtivo
TEMA 3. Decisións Estratéxicas de Capacidade
TEMA 4. Decisións de Localización
TEMA 5. Distribución en Pranta

MÓDULO 3: XESTIÓN DA CADEA DE SUMINISTROS TEMA 6. Xestión da Cadea de Subministros
TEMA 7. Xestión dos Stocks

MÓDULO 4: XESTIÓN DAS ACTIVIDADES DE PRODUCCIÓN TEMA 8. Planificación e Control de Proxectos
TEMA 9. Planificación, Programación e Control da Producción
TEMA 10. Lean Manufacturing

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Lección maxistral	37.5	40.5	78
Resolución de problemas	30	75	105
Seminario	7	0	7
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	32	35

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Emprégase como complemento da lección maxistral.
Seminario	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Estas sesións poderán realizarse, baixo a modalidade de concertación previa, polos medios telemáticos fixados polo profesorado.

Avaliación

	Descrición	Calificación	Resultados de Formación y Aprendizaje
Resolución de problemas	Probas na que o alumno debe solucionar unha serie de casos, problemas e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesor (Ningunha delas suporá máis dun 40% da nota). Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Correspóndense coas horas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.	50	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Dúas probas (teoría 25% e práctica 25%) para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e razoada en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	50	

Otros comentarios sobre la Evaluación

A avaliación do alumno realizarase do seguinte xeito:

- Probas de avaliación global (0 a 5 puntos). As probas realizaranse ó final do cuatrimestre. Estas probas constarán dunha proba teórica (25%) e dunha proba práctica (25%). Para superala será necesario obter unha nota igual ou superior ó 50% da puntuación total da proba de avaliación global e, como mínimo, o 40% da nota asignada a cada unha das partes teórica e práctica.

No caso de que o alumno teña solicitado no prazo establecido que a proba de avaliación global sexa sobre 10 puntos, nestas probas de avaliación global incluírse unha terceira parte (0 a 5 puntos) que substituirá ás probas intermedias da avaliación continua (os contidos e número destas probas establecerase no calendario docente publicado no MooVi da materia). Para iso, nos primeiros 30 días do cuatrimestre habilitarase a través de MooVi un único prazo para que o alumno poda solicitar que a súa proba de avaliación global conte con esta terceira parte e renunciar, polo tanto, ó sistema de avaliación continua.

- Avaliación baseada nos traballos realizados, tanto en grupo como de maneira individual, nas sesións prácticas (0 a 5 puntos). As actividades de avaliación continua nas sesións prácticas só se poderán realizar nas datas e sesións establecidas, debendo cada alumno asistir ao grupo que teña asignado para a realización das mesmas, agás autorización explícita para algunha práctica dos profesores encargados da materia para asistir a outro grupo no que teña lugar a mesma práctica. O alumnado que sexa evaluado en réxime de avaliación continua terá a posibilidade de superar a asignatura e de alcanzar o 100% da nota. Para eso, antes da realización das probas da convocatoria oficial existirá a posibilidade de realizar de maneira telemática dúas probas coas mesmas condicións, contidos e formato que a proba de avaliación global (0 a 5 puntos) e que se indicaron anteriormente. A materia aprobarase sempre e cando se supere esta proba de avaliación global e se alcance un mínimo de 5 puntos na materia.

Se o estudante non supera a asignatura por avaliación continua, a aprobación da asignatura requirirá da aprobación da proba de avaliación global. Nese caso, a nota final da asignatura resultará da suma da nota obtida na avaliación continua, que suporá un 50% da nota final, e a nota obtida nesta proba, que suporá o 50% restante. No caso de non superar a proba de avaliación global, a nota final da asignatura será a obtida nesta proba expresada nunha escala de 0 a 10 puntos.

A segunda convocatoria rexirase polas mesmas normas. Na convocatoria de fin de carreira a proba de avaliación global suporá o 100% da cualificación.

Os exames terán lugar na data establecida polo Decanato do centro. **IMPORTANTE:** O calendario de exames é publicado ó inicio do curso. Non obstante, o calendario pode ser modificado ó longo do mesmo por algún imprevisto. Prégase que consulten a páxina web da Facultade por se hai cambios no mesmo (<http://fccee.uvigo.es>).

O horario de titorías de cada profesor e o procedemento de solicitude das mesmas estará dispoñible no MooVi da materia.

BOAS PRÁCTICAS:

- Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, ordenadores portátiles, tabletas ou similares nas sesións de traballo. Estes deben estar desconectados, agás autorización expresa do profesor/a.
- Non está permitido comer nin beber (agás auga) durante as clases.
- As condutas inadecuadas, contrarias e perxudiciais para a convivencia e a súa corrección poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua do estudante responsable.
- É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario para o seu desenvolvemento.
- Calquera evidencia de traballos e/ou probas plaxiados ou copiados, total ou parcialmente, suporá unha calificación de suspenso en tódalas convocatorias do curso académico.
- Para a realización dos exames só se permite o uso de elementos de escritura e calculadora.
- O alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co seu D.N.I., pasaporte ou título de conducir, non sendo válido outro documento.
- Tódalas probas e exames deberán ser entregados á súa finalización e baixo ningún concepto poderán ser sacados fora da aula.
- A revisión de exames terá lugar no centro e só no horario e lugar establecido polo profesor/a.
- No caso das actividades docentes que se leven a cabo por medios telemáticos, véxase a seguinte información:
<https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

No caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor/a poderá adoptar as medidas que estime oportunas dentro da lexislación vixente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ARIAS ARANDA, A. y MINGUELA RATA, B. (Coord.), **Dirección de la Producción y Operaciones. Decisiones Estratégicas**, Pirámide, 2018

CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, Programación e Control**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo, 2009

CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, Programación e Control. Exercicios Resoltos**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo, 2005

Bibliografía Complementaria

ADAM, E.E. y EBERT, R.J., **Administración de la Producción y las Operaciones**, Prentice Hall, 1991

ARIAS ARANDA, A. y MINGUELA RATA, B. (Coord.), **Dirección de la Producción y Operaciones. Decisiones Operativas**, Pirámide, 2018

CHASE, R.B.; JACOBS, F.R. y AQUILANO, N.J., **Administración de operaciones : producción y cadena de suministros**, McGraw-Hill, 2014

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.), **Dirección de operaciones. Aspectos estratégicos en la producción y los servicios**, McGraw-Hill, 1994

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.), **Dirección de operaciones : aspectos tácticos y operativos en la producción y los servicios**, McGraw-Hill, 1994

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E., **Dirección de la Producción. Fundamentos Estratégicos**, Civitas, 1995

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E.; AVELLA CAMARERO, L. y FERNÁNDEZ BARCALA, M., **Estrategia de Producción**, McGraw-Hill, 2006

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E.; AVELLA CAMARERO, L. y FERNÁNDEZ BARCALA, M., **Administración de la Producción: Enfoque Estratégico**, Pirámide, 2020

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E. y VÁZQUEZ ORDÁS, C., **Dirección de la Producción. Métodos Operativos**, Civitas, 1994

HEIZER, J. y RENDER, B., **Dirección de la Producción y de Operaciones : Decisiones Estratégicas**, Prentice Hall, 2015

KRAJEWSKI, L.J. y RITZMAN, L.P., **Administración de Operaciones. Estrategia y análisis**, Pearson, 2003

MARTÍN PEÑA, M. L.; CARRASCO, E.; DÍAZ, E.; GARCÍA, F. y MONTERO, A., **Dirección de la Producción. Problemas y ejercicios resueltos**, Prentice Hall, 2003

MIRANDA GONZÁLEZ, F.J.; CHAMORRO MERA, A.; RUBIO LACOBIA, S. y BAÑEGIL PALACIOS, T.M., **Manual de Dirección de Operaciones**, Thomson, 2005

MIRANDA GONZÁLEZ, F.J.; RUBIO LACOBIA, S. y CHAMORRO MERA, A., **Dirección de Operaciones. Casos prácticos y recursos didácticos**, Paraninfo, 2014

PIÑEIRO GARCÍA, T.; ARÉVALO TOMÉ, R.; CABALLERO FERNÁNDEZ, G. y GARCÍA-PINTOS ESCUDER, A., **Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica**, Delta Publicaciones, 2010

SCHROEDER, R.G., **Administración de Operaciones. Toma de Decisiones en la Función de Operaciones**, McGraw-Hill, 1992

Recomendacións

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Otros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 3º curso. O profesor responsable é María Eva Diz Comesaña.

Aportarase ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal II				
Asignatura	Dereito penal II			
Código	V03G720V01313			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	OB	3	1c
Lengua Impartición				
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Mosquera, Marta			
Profesorado	García Mosquera, Marta Lago Calvo, Francisco José Vázquez Iglesias, María Dolores			
Correo-e	mmosquera@uvigo.es			
Web				
Descrición general	Estudo da parte especial do Dereito Penal			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de aportar solucións xurídicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.	A2 A3
CE53 - Coñecer as distintas figuras delictivas contenidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal.	A2 A3

Contidos	
Tema	
Lección 1. Delitos contra a vida humana independente.	I. Homicidio e as súas formas. 1. Homicidio. 2. Asasinato. 3. Inducción e auxilio ao suicidio. Homicidio-suicidio. A eutanasia.
Lección 2. Delitos contra a vida humana dependente ou en formación.	I. Aborto. II. Lesións ao feto. III. Delitos relativos á manipulación xenética.
Lección 3. Delitos conta a saúde e a integridade persoal.	I. Lesións.
Lección 4. Delitos contra a liberdade.	I. Detencións ilegais e secuestros. II. Ameazas. III. Coaccións
Lección 5. Delitos contra a integridade moral e trata de seres humanos	I. Das torturas e outros delitos contra a integridade moral. II. Da trata de seres humanos.
Lección 6. Delitos contra a liberdade e indemnidade sexuais	I. Agresións sexuais. II. Abusos sexuais. III. Abusos e agresións sexuais a menores de dezaseis anos. IV. Acoso sexual. V. Delitos de exhibicionismo e provocación sexual. VI. Delitos relativos á prostitución e a explotación sexual e corrupción de menores. VII. Disposicións comúns.
Lección 7. Omisión do deber de socorro.	I. Omisión do deber de socorro.
Lección 8. Delitos contra a intimidade, o dereito á propia imaxe e a inviolabilidade do domicilio.	I. Descubrimento e revelación de segredos. II. Allanamiento de morada, domicilio de persoas xurídicas e establecementos abertos ao público.
Lección 9. Delitos contra o honor.	I. Calumnia. II. Inxuria. III. Disposicións xerais.

Lección 10. Delitos contra as relacións familiares.	I. Matrimonios ilegais. II. Suposición de parto e alteración da paternidade, estado ou condición do menor. III. Delitos contra os dereitos e deberes familiares. 1. Quebrantamento dos debres de custodia e inducción de menores ao abandono de domicilio. 2. Sustracción de menores. 3. Abandono de familia, menores ou persoas con discapacidade necesitadas de especial protección.
Lección 11. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica.	I. Furtos. II. Robos. III. Extorsión. IV. Robo e furto de uso de vehículos. V. Usurpación. VI. Disposicións comúns.
Lección 12. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica (continuación)	I. Defraudacións. 1. Estafas. 2. Administración desleal. 3. Apropiación indevida. 4. Defraudacións do fluído eléctrico e análogas II. Danos. III. Receptación e branqueo de capitais.
Lección 13. Delitos contra os dereitos dos cidadáns extranxeiros.	I. Delitos contra os dereitos dos cidadáns extranxeiros
Lección 14. Delitos relativos á ordenación do territorio e o urbanismo, á protección do patrimonio histórico e ao medio ambiente.	I. Delitos sobre a ordenación do territorio e o urbanismo. II. Delitos sobre o patrimonio histórico. III. Delitos contra os recursos naturais e o medio ambiente. IV. Delitos relativos á protección da flora, fauna e animais domésticos. V. Disposicións comúns.
Lección 15. Delitos contra a seguridade colectiva.	I. Delitos contra a saúde pública. II. Delitos contra a seguridade vial.
Lección 16. Falsedades.	I. Falsificación de moeda e efectos timbrados. II. Falsedades documentais. 1. Falsificación de documentos públicos, oficiais e mercantís e dos despachos transmitidos polos servizos de telecomunicación. 2. Falsificación de documentos privados. 3. Falsificación de certificados. 4. Falsificación de tarxetas de crédito e débito e cheques de viaxe. III. Disposición xeral. IV. Usurpación do estado civil. V. Usurpación de funcións públicas e intrusismo.
Lección 17. Delitos contra a Administración Pública.	I. Prevaricación dos funcionarios públicos e outros comportamentos inxustos. II. Cohecho. III. Tráfico de influencias. IV. Malversación. V. Outros delitos contra a Administración pública.
Lección 18. Delitos contra a Administración de Xusticia.	I. Prevaricación. II. Omisión dos deberes de impedir delitos ou de promover a súa persecución. III. Encubrimiento. IV. Realización arbitraria do propio dereito. V. Acusación e denuncia falsas e simulación de delitos. VI. Falso testimonio. VII. Obstrucción á xusticia e deslealtade profesional. VIII. Quebrantamento de condena. IX. Delitos contra a Administración de Xusticia da Corte Penal Internacional.
Lección 19. Delitos contra a orde pública.	I. atentados contra a autoridade, os seus axentes e os funcionarios públicos, resistencia e desobediencia. II. Desordes públicas. III. Tenencia, tráfico e depósito de armas, municións ou explosivos. IV. Organizacións e grupos criminais. V. Organizacións e grupos terroristas e delitos de terrorismo. 1. Organizacións e grupos terroristas. 2. Delitos de terrorismo

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Resolución de problemas	15	27	42
Lección maxistral	33.5	69.5	103
Exame de preguntas obxectivas	2.5	0	2.5
Exame de preguntas obxectivas	2.5	0	2.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan casos prácticos e/ou problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O/a alumno/adebe desenvolver as solucións adecuadas adoita empregarse como complemento da lección maxistral.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderase no horario de titorías habitual dos profesores publicado no centro. As titorías poderán consultarse e solicitar no enlace: http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/
Resolución de problemas	Atenderase no horario de titorías habitual dos profesores publicado no centro. As titorías poderán consultarse e solicitar no enlace: http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/
Pruebas	Descrición

Avaliación			
	Descrición	Calificación	Resultados de Formación y Aprendizaxe
Resolución de problemas	O sistema de avaliación ao que pode optar o alumnado é de dous tipos: Avaliación continua ou avaliación global. Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a asignatura, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. A asistencia ás clases prácticas é un factor esencial que se valora no proceso de avaliación continua. É preciso ter asistido ao 75% das clases prácticas para poder acceder ao sistema de avaliación continua. No caso de que por calquera motivo o alumnado non poida asistir ao 75%, non poderá participar no sistema de avaliación continua, debendo realizar un único exame final. A proba de resolución de problemas e/ou exercicios consistirá nun exame escrito no que o alumnado debe resolver un ou varios casos prácticos. A data, horario e lugar de realización desta proba serán sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023-2024 e documentación concordante. Na avaliación continua esta constitúe a terceira proba, sumándose as dúas probas tipo test que se explican no seguinte apartado, e supón o 40% da cualificación final da materia.	40	A2 A3
Exame de preguntas obxectivas	1ª proba tipo test: o sistema de avaliación continua consistirá en dúas probas parciais tipo test ao longo do curso e nunha proba final, consistente na resolución dun ou varios casos prácticos, exposta anteriormente. As dúas probas tipos test consistirán en sendos exames de 25 preguntas con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. O lugar, data e contido de primeira proba tipo test indicaráse polo coordinador da materia na primeira semana do curso. A cualificación de primeira proba tipo test supón o 30% da cualificación final da materia.	30	A2 A3
Exame de preguntas obxectivas	2ª proba tipo test: o sistema de avaliación continua consistirá en dúas probas parciais tipo test ao longo do curso e nunha proba final, consistente na resolución dun ou varios casos prácticos, exposta anteriormente. As dúas probas tipos test consistirán en sendos exames de 25 preguntas con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. O lugar, data e contido da segunda proba tipo test indicaráse polo coordinador da materia na primeira semana do curso. A cualificación da segunda proba tipo test supón o 30% da cualificación final da materia.	30	

Otros comentarios sobre la Evaluación

Outros comentarios sobre a avaliación:

1.- OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA

Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a asignatura, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

2.- OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL: Consistirá nun único exame, que incluíra a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da asignatura. Constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica. A parte teórica consistirá nunha proba tipo test de 50 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. Esta parte representa o 60% da cualificación final. A parte práctica consistirá en resolver un ou varios casos prácticos. Esta parte representa o 40% da cualificación final. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos

na suma da cualificación de ámbalas dúas partes. As datas, horarios e lugar de realización destas probas serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023-2024 e documentación concordante.

As competencias que se avalían e os resultados de aprendizaxe para o alumnado que non se somete a avaliación continua coinciden cos establecidos para o alumnado que se somete a avaliación continua, salientando as seguintes competencias CB2, CB3, CG1, CG2, CG3, CG4, CE43, CE44, CT1, CT5, e os seguintes resultados de aprendizaxe: coñecer o significado e a función do Dereito Penal, coñecer as fontes do Dereito Penal, utilizar os diferentes métodos de interpretación xurídica aplicados ao Dereito Penal, coñecer, comprender, interpretar e analizar adecuadamente as categorías e conceptos da Teoría Xeral do Delito, coñecer, comprender, interpretar e analizar adecuadamente a Teoría da Pena, coñecer e comprender os problemas sobre o concurso de leis e delitos, resolver supostos prácticos en materia penal, manexando adecuadamente as aportacións doutrinarias e xurisprudenciais para fundamentar xurídicamente a solución.

3.- OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA E FIN DE CARREIRA

Consistirá nun único exame, na data establecida no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o ano académico 2023-2024. Este exame, que incluírá a totalidade do temario e constitúe o 100% da calificación da asignatura, constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica, que se puntuarán de 0 a 5 puntos cada unha. A parte teórica consistirá en probas de tipo test, para cuia calificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuándose as deixadas en branco. A parte práctica consistirá en resolver un ou mais casos prácticos. A calificación final do exame será a suma das calificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da calificación de ambas partes.

As competencias que se avalían e os resultados de aprendizaxe para o alumnado que non se somete a avaliación continua coinciden cos establecidos para o alumnado que se somete a avaliación continua, salientando as seguintes competencias CB2, CB3, CG1, CG2, CG3, CG4, CE43, CE44, CT1, CT5, e os seguintes resultados de aprendizaxe: coñecer o significado e a función do Dereito Penal, coñecer as fontes do Dereito Penal, utilizar os diferentes métodos de interpretación xurídica aplicados ao Dereito Penal, coñecer, comprender, interpretar e analizar adecuadamente as categorías e conceptos da Teoría Xeral do Delito, coñecer, comprender, interpretar e analizar adecuadamente a Teoría da Pena, coñecer e comprender os problemas sobre o concurso de leis e delitos, resolver supostos prácticos en materia penal, manexando adecuadamente as aportacións doutrinarias e xurisprudenciais para fundamentar xurídicamente a solución.

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o estudantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

4.- OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. INFORMACIÓN COMPLEMENTARIA

As datas, horarios e lugar de realización destas probas de avaliación serán sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023-2024 e documentación concordante.

As titorías atenderase no horario de titorías habitual dos profesores publicado no centro. As titorías poderán consultarse e solicitar no enlace: <http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

SILVA SÁNCHEZ, Jesús María (Dir.)/RAGUÉS I VALLÉS (Coord.), **Lecciones de Derecho penal: Parte Especial**, 6ª ed., Atelier, 2019

Bibliografía Complementaria

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis (Coord.)/VIVES ANTÓN, Tomás S./ MARTÍNEZ-BUJÁN PÉREZ, Carlos/ORTS BERENGU, **Derecho penal. Parte Especial**, 5ª ed., Tirant lo Blanch,, 2016

QUERALT JIMÉNEZ, Joan Josep, **Derecho penal español. Parte especial**, 7ª ed., Tirant lo Blanch, 2015

GÓMEZ RIVERO, Mª del Carmen (Dir.), **Nociones fundamentales de Derecho Penal. Parte Especial. Volumen I**, 3ª ed., Tecnos, 2018

GÓMEZ RIVERO, Mª del Carmen (Dir.), **Nociones fundamentales de Derecho Penal. Parte Especial. Volumen II**, 2ª ed, Tecnos,, 2015.

BOIX REIG, Javier (Dir.), **Derecho Penal. Parte Especial. Volumen I La protección penal de los intereses jurídicos personales (Adaptado a la reforma de 2015 del Código Penal)**, 2ª ed., lustel, 2016

CORCOY BIDASOLO, Mirentxu (Coord.), **Manual de Derecho Penal. Parte Especial. Doctrina y jurisprudencia con casos solucionados. Tomo 1**, Tirant lo Blanch, 2015.

SERRANO GÓMEZ, Alfonso/SERRANO MAÍLLO, Alfonso/SERRANO TÁRRAGA, Mª Dolores/VÁZQUEZ GONZÁLEZ, Carlos, **Curso de Derecho Penal. Parte Especial**, 5ª ed., Dykinson,, 2019

ROMEO CASABONA, Carlos M ^a /SOLA RECHE, Esteban/BOLDOVA PASAMAR, Miguel Ángel (Coords.), Derecho Penal. Parte Especial. (Conforme a las Leyes Orgánicas 1 y 2/2015, de 30 de marzo) , Comares, 2016
MORILLAS CUEVA, Lorenzo (Coord.), Sistema de Derecho penal. Parte Especial , 2ª ed., Dykinson, 2016
MENDOZA CALDERÓN, Silvia/GÓMEZ RIVERO, M ^a Carmen, Casos prácticos de Derecho Penal. Parte Especial , 3ª ed, Tirant lo Blanch,, 2015.
QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (Dir.), Comentarios a la Parte Especial del Derecho Penal , 10ª ed, Aranzadi, 2016
RODRÍGUEZ RAMOS, Luis (Dir.), Código Penal. Concordado y comentado con Jurisprudencia y Leyes penales especiales y complementarias , 5ª ed., La Ley, 2015
GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo I. Parte General. Artículos 1-137 , Aranzadi, 2015
GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo IV. Delitos contra el medio ambiente, el patrimonio histórico, la ordenación del territorio y contra la seguridad colectiva. Artículos 319-385 ter , Aranzadi, 2015
GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo III. Delitos contra el patrimonio y socioeconómicos. Artículos 234-318 bis , Aranzadi,, 2015
GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo V. Delitos de falsedades, contra la Administración Pública y contra la Administración de Justicia. Artículos 386-471 bis , Aranzadi, 2015
GÓMEZ TOMILLO, Manuel/JAVATO MARTÍN, Antonio M ^a (Dirs.), Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo VI. Delitos contra la Constitución, el orden público. Delitos de traición y contra la paz o la independencia del Estado y relativos a la defensa nacional. D , Aranzadi,, 2015
TERRADILLOS BASOCO, Juan María (Coord.), Lecciones y materiales para el estudio del Derecho Penal. Tomo III (2 volúmenes). Derecho Penal. Parte Especial , 2ª ed., lustel, 2016
TERRADILLOS BASOCO, Juan María (Coord.), Lecciones y materiales para el estudio del Derecho Penal. Tomo IV: Derecho penal. Parte Especial (Derecho Penal Económico) , 2ª ed., lustel, 2016
VVAA, Memento Práctico Penal 2017 , Francis Lefebvre, 2016
LAMARCA PÉREZ, Carmen (Coord.), Delitos. La parte especial del Derecho penal , 4, Dykinson, 2019
AGUDO FERNÁNDEZ, Enrique/JAÉN VALLEJO, Manuel/PERRINO PÉREZ, Ángel Luis, Derecho penal aplicado. Parte Especial. Delitos contra el patrimonio y el orden socioeconómico , Dykinson, 2018
AGUDO FERNÁNDEZ, Enrique/JAÉN VALLEJO, Manuel/PERRINO PÉREZ, Ángel Luis, Derecho penal aplicado. Parte Especial. Delitos contra intereses colectivos o difusos , Dykinson, 2019
VENTURA PÜSCHEL, Arturo (Coord.)/ÁLVAREZ GARCÍA, Francisco Javier (Dir.), Tratado de Derecho penal español. Parte especial , Tirant lo Blanch, 2019
SÁNCHEZ-OSTIZ GUTIÉRREZ, Pablo/IÑIGO CORROZA, Elena/PEREIRA GARMEDIA, Mario M., Crimina 3.0 , Eunsa, 2018
ROIG TORRES, Margarita, Últimas reformas legales en los delitos de violencia de género. Perspectiva comparada , Tirant lo Blanch, 2018
ESQUINAS VALVERDE, Patricia (Coord.)/MARÍN DE ESPINOSA CEBALLOS, Elena (Dir.), Lecciones de Derecho Penal. Parte especial , Tirant lo Blanch, 2018
ZÁRATE CONDE, Antonio (Coord.), Derecho penal. Parte especial. Obra adaptada al temario de oposición para el acceso a la carrera judicial y fiscal , 2, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2018
RUBIO LARA, Pedro Ángel, Manual teórico de Derecho penal II. Parte especial de Derecho penal , Tirant lo Blanch, 2017
ARMENDÁRIZ LEÓN, Carmen (Dir.), Parte especial del Derecho penal a través del sistema de casos , Tirant lo Blanch, 2022
ROMEO CASABONA, Carlos María/SOLA RECHE, Esteban/BOLDOVA PASAMAR, Miguel Ángel (Coords.), Derecho penal, parte especial , Comares, 2022
PAÍNO RODRÍGUEZ, Francisco Javier, Derecho penal. Parte especial , Universidad Complutense de Madrid, 2022
SÁNCHEZ-OSTIZ, Pablo/IÑIGO CORROZA, María Elena/PEREIRA GARMENDÍA, Mario, Crimina 3.0 , Ediciones Universidad de Navarra, EUNSA, 2022
REQUEJO CONDE, Carmen, Introducción al derecho penal patrimonial. Los delitos hurto y robo en el Código penal español , Aranzadi, 2022
MUÑOZ CONDE, Francisco, Parte especial de Derecho Penal , Tirant lo Blanch, 2021
RAGÜES I VALLES, Ramón/SILVA SANCHEZ, Jesús María, Lecciones de Derecho Penal. Parte Especial , Atelier, 2023,
GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis, Comentarios a la LO 14/2022, de reforma del Código Penal , Tirant lo Blanch, 2023,
ROIG TORRES, Margarita, Los delitos de homicidio y lesiones causados por imprudencia con vehículo a motor o ciclomotor , Tirant lo Blanch, 2023,

Recomendaciones

Asignaturas que continúan el temario

Criminología e derecho penitenciario/O03G081V01925

Derecho penal e procesal de menores/O03G081V01924

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Derecho penal I/O03G081V01302

Otros comentarios

É imprescindible acudir á aula co texto do Código Penal vixente.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito civil II. Dereitos reais				
Asignatura	Dereito civil II. Dereitos reais			
Código	V03G720V01314			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	OB	3	1c
Lengua	Galego			
Impartición				
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Martínez Hens, Elena			
Profesorado	Martínez Hens, Elena			
Correo-e	mhens@uvigo.es			
Web				
Descrición general	Materia de carácter obrigatorio que trata da posesión; o concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción; o dereito real de propiedade; os dereitos reais limitados; a publicidade rexistral dos mesmos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Materia de carácter obrigatorio que trata do concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción, do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto coa posesión e a propiedade rexistral. Permite coñecer institución xurídicas esenciais no Dereito civil	A2
	A3
	A4

Contidos

Tema	
Tema *I: A posesión.	1. Concepto. 2. Clases. 3. Suxeitos da posesión. 4. O obxecto da posesión. 5. Adquisición da posesión. 6. A continuación da posesión: as presuncións *posesorias. 7. A perda da posesión. 8. Os efectos da posesión. 9. A liquidación do estado *posesorio. 10. A adquisición a *non dominio. 11. A protección da posesión.
Tema *II: Os dereitos reais.	1. Os dereitos reais 1.1. Concepto e caracteres. 1.2. Clasificación dos dereitos reais. 2. Distinción entre os dereitos reais e de crédito. 3. Estrutura dos dereitos reais. 3.1. Os suxeitos. 3.2. Obxecto. 3.3. Contido.

Tema *III: A adquisición e extinción dos dereitos reais.	1. A adquisición: *art. 609 do Código Civil. 2. Adquisición orixinaria e *derivativa. 2.1. Adquisición orixinaria. 2.2. Adquisición *derivativa. 3. A adquisición ou transmisión *derivativa 3.1. O sistema do título e o modo. 3.1.1. O título 3.1.2. O modo ou tradición. 3.1.2.1. Concepto. 3.1.2.2. Clases. 4. A extinción: causas.
Tema *IV: A propiedade.	1. Evolución histórica e concepto actual. 2. O contido da propiedade. 2.1. A facultade de goce. 2.2. A facultade de disposición. 2.3. A facultade de exclusión. 2.3. Límites e limitacións ao poder de goce. 2.4. A *medianería. 2.5. As prohibicións de dispor. 3. As propiedades especiais.
Tema *V: A *copropiedad. A propiedade horizontal.	*I. A *copropiedad. 1. Comunidade e *copropiedad. 2. As comunidades [romana] e [*germánica]. 3. A *copropiedad por cotas. Réxime xurídico. 3.1. Facultades e deberes dos comeneiros en relación coa cousa común. 3.2. Disposición da cota privativa. 4. A división da cousa común. 4.1. A acción da división. 4.2. Límites da división. 4.3. Procedementos para a división. 4.4. Efectos da división. *II. A propiedade horizontal. 1. Regulación legal. 2. Constitución. O título constitutivo. Os *Estatutosl e as normas de réxime interior. 3. Elementos comúns e privativos. 4. A cota de participación. 5. Dereitos e obrigacións dos propietarios. 6. Réxime de administración e representación. Órganos. 7. Extinción
Tema VIN: A protección da propiedade.	1. A acción *reinindicatoria. 2. A acción *negatoria. 3. A acción de cerramento de leiras. 4. A acción de deslinde e *amojonamiento.
Tema *VII: A ocupación. A *accesión. A *usucapión.	*I. A ocupación. 1. Concepto e requisitos. 2. Bens excluídos do ámbito da ocupación. 3. O achado. 4. O tesouro oculto. 5. Animais escapados. *II. A *accesión. 1. *Accesión de inmovible a inmovible. 2. *Accesión de moble a inmovible. 3. *Accesión investida. 4. *Accesión de moble a moble. *III. A *usucapión. 1. Ideas xerais. 2. Clases de *usucapión: ordinaria e extraordinaria. 3. Sucesso e obxecto. 4. Requisitos da posesión. 5. Requisitos especiais da *usucapión ordinaria. 6. Os prazos *posesorios. 7. Renuncia da *usucapión.

Tema *VIII. O *usufructo.	1. Concepto. 2. Constitución. 3. Elementos obxectivos e subxectivos. 4. Contido. 4.1. Obrigacións e dereitos do *usufructuario. 4.2. Obrigacións e dereitos do nó propietario. 5. Extinción. 6. Os dereitos de uso e habitación.
Tema *IX. Outros dereitos reais de goce.	*I. As servidumes. 1. Concepto. As servidumes *prediales e persoais. 2. Clasificación. 3. Constitución. 4. Contido. 5. Extinción. *II. O dereito de superficie. 1. Concepto e caracteres. 2. Regulación e clases. *III. Os dereitos de voo e subsolo.
Tema *X. Os dereitos reais de garantía: a peza.	*I. As garantías reais. 1.1. Concepto. 1.2. Caracteres. *II. A peza. 2.1. Concepto e caracteres. 2.2. Constitución. 2.3. Contido. 2.4. Extinción.
Tema *XI: A hipoteca.	1. Concepto. 2. Caracteres. 3. Obxecto. 4. Constitución. 5. Contido. 6. A transmisión da leira hipotecada.
Tema *XII: Os dereitos reais de adquisición preferente.	1. Ideas xerais. 2. O tenteo e retracto. 3. O retracto legal. 4. O retracto convencional. 5. O dereito de opción.
Tema *XIII: O Dereito Inmobiliario Rexistral.	1. O Rexistro da Propiedade. 2. Sistema de folio real e libros rexistrais. 3. A leira rexistral. 4. Os principios rexistrais. Especial referencia á fe *pública rexistra. 5. Procedemento rexistral. 6. Os asentos rexistrais.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Lección maxistral	33	47.5	80.5
Estudo de casos	14	0	14
Exame de preguntas obxectivas	1	49	50
Debate	5.5	0	5.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Estudo de casos	Casos reais coa finalidade de coñecelos, interpretalos, resolvelos, xerar hipótese, reflexionar e completar coñecementos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As dúbidas serán resoltas en *tutorías, ben *presencialmente, ben *telemáticamente (mediante correo electrónico ou plataformas de *teledocencia) baixo a modalidade de concertación previa.

Estudo de casos	As dúbidas serán resoltas en *tutorías, ben *presencialmente, ben *telemáticamente (mediante correo electrónico ou plataformas de *teledocencia) baixo a modalidade de concertación previa.
Pruebas	Descripción
Exame de preguntas obxectivas	Formulación de preguntas objetivas cortas, abarcando todo el contenido de la materia, cuya respuesta ha de ser breve.
Debate	Charla abierta entre un grupo de estudiantes. Puede centrarse en un tema de los contenidos de la materia, análisis de un caso, resultado de un proyecto, ejercicio o problema que habrá de ser resuelto previa lección magistral.

Avaliación			
	Descripción	Calificación	Resultados de Formación y Aprendizaje
Estudo de casos	*Formulación dunha situación real, ou que poida producirse, sendo analizada desde o punto de vista xurídico por escrito, por parte de cada alumno. Posteriormente, dita situación será obxecto de debate polos alumnos, actuando o profesor como guía.	40	A2 A3 A4
	Resultados de aprendizaxe: estudo acerca da posesión; o concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción; o dereito real de propiedade; os dereitos reais limitados; a publicidade rexistral dos mesmos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.		
Exame de preguntas obxectivas	*Formulación de preguntas que abarcarán todo o contido da materia, e cuxa resposta ha de ser breve (unha ou dúas frases, ou soamente palabras).	40	A2
	Resultados de aprendizaxe: estudo acerca da posesión; o concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción; o dereito real de propiedade; os dereitos reais limitados; a publicidade rexistral dos mesmos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.		
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.	20	A2 A3 A4

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para aprobar a materia, os alumnos deberán realizar o exame final de teoría, e realizar a avaliación continua de prácticas, ou realizar o exame final de prácticas. Primeira edición da acta: Os alumnos deberán realizar un exame teórico final, no que se lles realizarán preguntas de resposta curta; a túa nota representará, como máximo, o 40% da nota final. Os alumnos que realicen a avaliación continua serán avaliados sobre as prácticas realizadas en clase, así como a asistencia á participación das mesmas. A cualificación supoñerá o 40 % da nota final. Para acollerse ao sistema de avaliación continua, é obrigatorio a asistencia, polo menos do 80 % das clases. Unha vez transcorrido o prazo de 1 mes, desde o inicio do curso académico, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que os alumnos matriculados manifesten formalmente a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. Entenderase que os alumnos na avaliación continua deberán obter, para compensar unha parte coa outra, un 3 sobre 10 nos casos, e un 4 sobre 10 na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas teña do exame teórico unha cualificación inferior a 3 puntos sobre 10. Así mesmo, durante o curso académico celebrarase un debate sobre os contidos da materia nos que se valorará a participación e os coñecementos. A valoración na cualificación final será do 20 %. Os alumnos poderán renunciar á avaliación continua e á nota e pasar á parte práctica do exame, nas mesmas condicións que os alumnos que non participasen na avaliación continua. Os alumnos que non realicen a avaliación continua deberán resolver, ademais do exame teórico final cunha valoración do 70%, 2 casos prácticos sobre a materia, cuxa puntuación será como máximo o 30% da nota final. Do mesmo xeito que na avaliación continua, para poder compensar unha parte coa outra se debe obter un 3 sobre 10 nos casos e un 4 sobre 10 na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas do exame teórico teña un grao inferior de cualificación de 3 puntos sobre 10. Valoración da Segunda Edición da acta: O sistema de avaliación no segundo período será o mesmo que no primeiro período, segundo sígase a avaliación continua ou descontinua, podendo alcanzar o 100% da cualificación en ambos. Convocatoria Fin de carreira: Exame fin de carreira Farase da mesma forma que para os alumnos que non participaron na avaliación continua. Estudantes con necesidades especiais: A adecuación curricular ás devanditas necesidades realizarase de acordo ao suxerido polo coordinador de discapacidade, aplicando o protocolo correspondente. As datas, horarios e realización das probas de avaliación das distintas convocatorias serán as indicadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade. Publicación de notas: Tanto para a convocatoria ordinaria como para a convocatoria extraordinaria realizarase a través da Secretaría Virtual. Os estudantes deben ter activada a función de comunicación móbil. Así mesmo, a través da plataforma moovi, recibirán un aviso da publicación das cualificacións e a data prevista de revisión. Solicitud de tutoría do profesor:

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

O`CALLAGHAN, X., **Compendio de Derecho Civil, tomo III**, última edición,

ALBALADEJO, M., **Derecho Civil, tomo III**, última edición,

BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, B., **Derechos Reales y Derecho Inmobiliario Registral**, última edición,

LASARTE, C., **Principios de Derecho Civil, tomos IV y V**, última edición,

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Dereito civil III. Familia e sucesións/O03G081V01501

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

Otros comentarios

Os alumnos deberán dispor dunha edición actualizada do Código Civil.

Para a realización das prácticas (avaliación continua), ou do exame de práctica, os alumnos soamente poderán utilizar material de apoio en soporte de papel.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade financeira II				
Asignatura	Contabilidade financeira II			
Código	V03G720V01315			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimstre
	6	OB	3	1c
Lengua Impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel			
Profesorado	Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel			
Correo-e	rdieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia CONTABILIDADE FINANCEIRA II completa os coñecementos adquiridos polo alumno na materia de CONTABILIDADE FINANCEIRA I do primeiro cuadrimestre do 2º Curso do Grao en ADE, centrándose no estudo da contabilización das operacións vinculadas co ciclo de capital. Para o que se estuda a problemática contable das transaccións con instrumentos financeiros, na súa dobre vertente investimento e financiamento, introducindo ao alumno no estudo da contabilidade por razón do suxeito, a través da problemática da emisión de instrumentos financeiros por parte das entidades que teñan a forma xurídica de sociedade. Así mesmo complétase o estudo da problemática dos activos non correntes operativos, facendo especial incidencia na depreciación do inmovilizado . Finalizando o programa co estudo das contas anuais. Con todo isto o alumno terá un coñecemento completo do modelo contable español.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa.	A2 A3 A4
Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial.	A2 A3 A4
Capacidade para aplicar correctamente a lexislación mercantil en materia contable	A2 A3 A4 A5

Contidos

Tema	
I. OS INVESTIMENTOS FINANCEIROS. ACTIVOS FINANCEIROS	I.1.- Instrumentos financeiros. I.2.- Activos financeiros. Concepto e clasificación. I.3.- Créditos comerciais e non comerciais. I.4.- Valores representativos de débeda. I.5.- Investimentos en instrumentos de patrimonio. I.6.- Reclasificación e baixa de activos financeiros. I.7.- Deterioración de valor dos activos financeiros.

II. FINANCIAMENTO BÁSICO: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.1) CAPITAL SOCIAL	II.1.- As fontes de financiamento na empresa: Concepto e clasificación. II.2.- O Capital Social: Problemática contable derivada da fundación da sociedade. II.3.- Contabilización dos incrementos de capital: Causas e tipos. II.4.- Contabilización das reducións de capital: Causas e tipos. II.5.- Do negocio sobre as propias accións.
III. FINANCIAMENTO BÁSICO: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.2) RESERVAS	III.1.- A autofinanciación: Concepto e clases. III.2.- O resultado do exercicio e base de repartición. III.3.- Orde de prelación na distribución das ganancias. III.4.- Remuneración das accións. III.5.- As dotacións a reservas. Problemática contable das Reservas: Concepto, clases e funcionamento III.6.- Outros participes. III.7.- O resultado negativo: A absorción de perdas III.8.- Os resultados pendentes de aplicación
IV.- FINANCIACION BASICA (I) PATRIMONIO NETO. (2) AXUSTES POR CAMBIO DE VALOR. SUBVENCIONES, DOAZONS E LEGADOS RECIBIDOS	IV.1. Problemática dos activos financeiros a valor razoable con cambios no patrimonio neto. IV.2. Operacións de cobertura IV.3.- Subvencións, doazóns e legados recibidos.
V.- FINANCIACION BASICA: (II) PASIVO NON CORRENTE: (1) PRESTAMOS E EMPRESTITOS	V.1.- Financiamento alleo a longo prazo: Concepto e clases. V.2.- Tipos de préstamos e empréstitos. V.3.- A imputación anual dos gastos financeiros plurianuais dos préstamos e empréstitos. V.4.- Problemática contable dos préstamos e empréstitos ordinarios. V.5.- Problemática contable dos empréstitos convertibles. V.6.- Problemática contable do leasing ou arrendamento financeiro.
VI.- FINANCIACION BASICA: (II) PASIVO NON CORRENTE: (2) PROVISIONS	VI.1.- Provisiones: Concepto. VI.2.- Problemática contable das provisiones. VI.3.- Provisión por desmantelamento, retiro ou rehabilitación do inmovilizado. VI.4.- Provisión para outras responsabilidades.
VII.- ACTIVO NON CORRENTE, O INMOBILIZADO TECNICO E OS INVESTIMENTOS INMOBILIARIOS.	VII.1.- Os investimentos fixos: Concepto, clases e función na empresa. VII.2.- Problemas valorativos. Inmovilizado material e intangible VII.3.- Inwestimentos inmobiliarios VII.4.- Activos non correntes mantidos para a venda VII.5.- A depreciación do inmovilizado como compoñente do resultado da unidade económica. VII.6.- Métodos de amortización: Prácticos e teóricos. VII.7.- Deterioración de valor de activos non correntes.
VIII.- CONTAS ANUAIS	VIII.1.- Marco xurídico das contas anuais VIII.2.- O Balance VIII.2.1.- Concepto e representatividade do Balance VIII.2.2.- Normas aplicables ao Balance de situación VIII.2.3.- Contido e estrutura do Balance VIII.3.- A conta de perdas e ganancias VIII.3.1.- Os gastos: Definición e recoñecemento VIII.3.2.- Os ingresos: Definición e recoñecemento VIII.3.3.- As distintas categorías dos resultados empresariais VIII.3.4.- O imposto sobre sociedades VIII.4.- O estado de cambios no patrimonio neto VIII.4.1.- O estado de ingresos e gastos recoñecidos VIII.4.2.- O estado total de cambios no patrimonio neto VIII.5.- O estado de fluxos de efectivo VIII.6.- A memoria

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Seminario	5	5	10
Seminario	15	30	45
Lección maxistral	30	45	75
Exame de preguntas obxectivas	1	6	7
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	11.5	13

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

Descrición

Seminario	CONTROL TUTORIAL DO PROCESO DE APRENDIZAXE DO ALUMNO/A. EXPOSICIÓN, RESOLUCIÓN DE DÚBIDAS E REALIZACIÓN DE PROBAS DE CONTROL
Seminario	REALIZACIÓN DE CASOS PRÁCTICOS POLO/A ESTUDANTE, QUE PERMITE PROFUNDAR OU COMPLEMENTAR OS CONTIDOS DA MATERIA. ESTA ACTIVIDADE EMPRÉGASE COMO COMPLEMENTO DAS CLASES TEÓRICAS.
Lección maxistral	EXPOSICIÓN POR PARTE DO PROFESOR DOS CONTIDOS SOBRE A MATERIA OBXECTO DE ESTUDO, BASES TEÓRICAS E DIRECTRICES DOS EXERCICIOS QUE O/A ESTUDANTE TEN QUE DESENVOLVER NOS SEMINARIOS.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	NAS TUTORÍAS RESOLVERANSE AS DÚBIDAS, RELACIONADAS COA MATERIA, QUE EXPOÑA O/A ESTUDANTE.
Seminario	NAS CLASES PRÁCTICAS OS/AS ESTUDANTES REALIZARÁN CASOS PRÁCTICOS COA SUPERVISIÓN DO PROFESOR

Avaliación

	Descrición	Calificación	Resultados de Formación y Aprendizaje
Seminario	REALIZACIÓN DE PROBAS DE CONTROL	25	A2 A3
Seminario	ASISTENCIA ÁS CLASES PRÁCTICAS E RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS DE FORMA AUTÓNOMA	10	
Exame de preguntas obxectivas	PROBA ESCRITA PRESENCIAL NO HORARIO DA ÚLTIMA SESIÓN TEÓRICA, SOBRE A ADQUISICIÓN DE COMPETENCIAS DE COÑECEMENTO	25	A2 A3 A4 A5
Resolución de problemas e/ou exercicios	PROBA FINAL. PROBA ESCRITA PRESENCIAL AO FINAL DO CUADRIMESTRE, SOBRE A ADQUISICIÓN DE COMPETENCIAS DE COÑECEMENTO	40	A2 A3 A4 A5

Otros comentarios sobre la Evaluación

SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA: A ASISTENCIA E PARTICIPACIÓN NAS CLASES VALORARASE CUNHA PONDERACIÓN DO 10% (SENDO NECESARIO ASISTIR POLO MENOS AO 75% DAS CLASES PRÁCTICAS). ADEMAIS, REALIZARANSE TRES PROBAS CUNHA PONDERACIÓN DO 25%, 25% E 40% RESPECTIVAMENTE. A ÚLTIMA DESTAS PROBAS REALIZARASE O MESMO DÍA QUE A DATA OFICIAL DE AVALIACIÓN GLOBAL (AG) DE PRIMEIRA CONVOCATORIA.

O/A ESTUDANTE SERÁ AVALIADO NA CONVOCATORIA ORDINARIA DE ACORDO CON OS CRITERIOS SINALADOS ANTERIORMENTE. AVALIACIÓN CONTINUA (AC).

ALTERNATIVAMENTE AO SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA, O ALUMNADO PODERÁ OPTAR A SER AVALIADO CUNHA ÚNICA PROBA DE AVALIACIÓN GLOBAL (AG) QUE SUPONERÁ O 100% DA CUALIFICACIÓN. ESTA PROBA SERÁ DIFERENTE Á PROBA FINAL DA AVALIACIÓN CONTINUA.

A RENUNCIA Á AVALIACIÓN CONTINUA TERÁ QUE REALIZARSE DE FORMA EXPRESA E POR ESCRITO ANTES DA REALIZACIÓN DA 3ª PRÁCTICA.

EN SEGUNDA CONVOCATORIA REALIZARASE UNHA PROBA TEÓRICO-PRÁCTICA, CUXA CUALIFICACIÓN SUPONERÁ O 100% DA NOTA.

OS EXAMES OFICIAIS DA MATERIA REALIZARANSE NAS DATAS QUE FIGURAN NO CALENDARIO PUBLICADO POLA FACULTADE DE CC. EE. E EE. AS DATAS DOS EXAMES PODEN SER CONSULTADAS NA PÁXINA WEB DA FACULTADE <http://fccee.uvigo.es>.

A PUNTUACIÓN DA AVALIACIÓN CONTINUA NON SE CONSERVARÁ NO CURSO ACADÉMICO SEGUINTE.

O EXAME DA CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA CONSISTIRÁ NUNHA PROBA TEÓRICO-PRÁCTICA ESCRITA, CUXA CUALIFICACIÓN SUPONERÁ O 100% DA NOTA.

OS ALUMNOS PODERÁN SOLICITAR TUTORÍAS INDIVIDUALIZADAS COS PROFESORES DA MATERIA A TRAVÉS DO CORREO ELECTRÓNICO. AS MESMAS REALIZARANSE NOS DESPACHOS DOS PROFESORES NA FACULTADE DE CIENCIAS ECONÓMICAS E EMPRESARIAIS .

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BESTEIRO VARELA, MARÍA AVELINA y MAZARRACÍN BORREGUERO, Mª ROSARIO, **Contabilidad Financiera Superior**, 2ª Edición, Ediciones Pirámide, 2016

PLAN GENERAL DE CONTABILIDAD, REAL DECRETO 1514/2007,

TEXTO REFUNDIDO LEY DE SOCIEDADES DE CAPITAL, REAL DECRETO LEGISLATIVO 1/2010,

Bibliografía Complementaria

Montesinos, Vicente, **Fundamentos de contabilidad financiera**, Ediciones Pirámide, 2015

SEBASTIAN CASTRO, FRANCISCO Y OTRO, **CONTABILIDAD DE INSTRUMENTOS FINANCIEROS Y COMBINACIONES DE NEGOCIO**, 1ª Edición, Ediciones CEF, 2008

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Análise contable/V03G020V01601

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Dereito mercantil/V03G020V01205

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Otros comentarios

Achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo. No PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito, esta materia impártese no Primeiro Cuadrimestre do 3 curso. O profesorado responsable está integrado por: Ricardo M. Diéguez Ferreiro

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistema xudicial español e proceso civil**

Asignatura	Sistema xudicial español e proceso civil			
Código	V03G720V01321			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	9	OB	3	2c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Iglesias Canle, Inés Celia			
Profesorado	Iglesias Canle, Inés Celia			
Correo-e	ines@uvigo.es			
Web	http://http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/mirian-martinez-garcia/			
Descrición xeral	A materia Sistema Xudicial Español e Proceso Civil estruturase en dúas partes. Na primeira parte, á que se dedicará 1/3 da carga lectiva, estúdase basicamente, o concepto e garantías da xurisdición, a organización dos órganos xurisdiccionais, o persoal dos órganos xurisdiccionais e o colaborador, así coma os principios rectores do proceso. A segunda parte, que ocupará os 2/3 da carga lectiva, dedícase ao estudo do proceso civil: suxeitos e obxecto do proceso; desenvolvemento do proceso nas súas distintas modalidades; a proba no proceso civil; as medidas cautelares; os recursos e a execución forzosa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Coñecer o organigrama xurisdiccional español e da UE; da organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal o servicio da Administración de Xustiza; e das institucións básicas do proceso civil e das súas modalidades procedimentais. Familiarizarse co funcionamento práctico do proceso civil nas súas diversas modalidades procedimentais	A2 A3 A4

Contidos

Tema	
I.- A Xurisdicción e os órganos xurisdiccionais	Tema 1.-A Xurisdicción como "función" e como "poder" do Estado: 1.- O conflito e os seus medios de solución. 2.- Funcións específicas da Xurisdicción. Extensión e límites da Xurisdicción- 3.- O Poder Xudicial e os utros Poderes do Estado. Tema 2.- Garantías da Xurisdicción: 1.- A independencia do Poder Xudicial. 2.- A exclusividade da Xurisdicción. 3.- O principio de unidade xurisdiccional. 4.- A responsabilidade do Estado polo funcionamento da Xustiza. Tema 3.- Organización da Xurisdicción ordinaria. Tribunais especiais constitucionalizados: 1.- Ordes xurisdiccionais. 2.- Os órganos xurisdiccionais ordinarios e as súas competencias. 3.- O Tribunal Constitucional. 4.- A Xurisdicción militar. 5.- O Tribunal del Contas. 6.- Tribunais supranacionais.

II.- Os Xuíces e Maxistrados. O Ministerio Fiscal. Avogados e Procuradores. A Oficina Xudicial. Órganos colaboradores co sistema judicial.	Tema 4.- Personal xurisdiccional: 1.- Clases e categorías. 3.- Estatuto dos xuíces e maxistrados. 3.- Órganos de goberno do Poder Xudicial. Tema 5.- A oficina xudicial: 1.- A oficina xudicial. 2.- Os Letrados da Administración de Xustiza 3.- Corpo de funcionarios da administración de xusticia. 4.- Outros profesionais que cooperan coa Administración de Xustiza.- 5. A Policía Xudicial. Tema 6.- Persoal colaborador: 1.- O Ministerio Fiscal. 2.- Avogados e Procuradores
III.- Dereito á tutela xudicial efectiva.	Tema 7.- A persoa ante a Administración de Xusticia: 1.- Dereito á tutela xudicial efectiva. 2.- Dereito a un proceso con todas as garantías. 3.- Dereito á asistencia xurídica gratuita.
IV.- O proceso e os seus principios rectores. Actos procesuais e actos de comunicación.	Tema 8.- Concepto e principios informadores do proceso. Os presupostos procesuais: 1.- Concepto, natureza, contido e función do proceso. 2.- Os principios informadores do proceso o do procedemento. 3.- Os presupostos procesuais: relativos ao órgano xudicial, relativos ás partes e relativos ao obxecto do proceso. 4.- Estrutura básica do proceso. 5.- Efectos do proceso. Tema 9.- Os actos procesuais. Actos de comunicación e auxilio xudicial: 1.- Os actos procesuais: concepto e clases; lugar, tempo e forma dos actos procesuais 2.- Actos de comunicación. 3.- Actos de auxilio xudicial
V. O proceso civil: conceptos xerais e presupostos procesais.	Tema 10.- O proceso civil y o Dereito procesal civil: 1.- Concepto, función e natureza do proceso civil. 2.- Fontes. 3.- Principios e estrutura básica do proceso civil. Tema 11.- Suxeitos do proceso civil (I). Órgano xurisdiccional: 1.- Orde xurisdiccional civil: órganos xurisdiccionais e competencia. 2.- A competencia obxectiva, funcional e territorial. 5.- Tratamento procesal da competencia. Tema 12.- Suxeitos (II). As partes: 1.- Capacidade para ser parte. 2.- Capacidade procesal 3.- Lexitimación. 4.- Postulación. 6. Pluralidade de partes: litisconsorcio e intervención procesal. Tema 13.- O obxecto do proceso: 1.- Elementos que identifican o obxecto do proceso. 3.- Pluralidade de obxectos: Acumulación de acción e de procesos.
VI. Proceso civil: Actos previos. Demanda y contestación a la demanda. Audiencia previa. Juicio. Medios de prueba. Sentencia. Terminación anticipada del proceso. Efectos del proceso. Los costes del proceso. La asistencia jurídica gratuita.	Tema 14.- Actos previos ao proceso civil. A demanda: 1.- Actos previos ao proceso civil. 2.- A demanda e o seu contido. 3.- Documentos que deben presentarse coa demanda. 4.- Efectos da interposición da demanda. Tema 15.- Posicións do demandado fronte á demanda: 1.- Contestación á demanda. Excepcións. 2.- A reconvencción. 3.- A ausencia do demandado no proceso: a rebeldía. Características e efectos. Tema 16.- A audiencia previa ao xuízo: 1.- A audiencia previa. 2.- Proposición e admisión da proba. Sinalización do xuízo. 3.- Feitos novos ou de nova noticia. O escrito de ampliación. Tema 17.- A proba. 1.- Concepto. 2.- Fontes e medios de proba. 3.- Obxecto da proba. 4.- Carga da proba. 5.- Illicitude da proba. 6.- A valoración da proba. 7.- Procedemento probatorio. Tema 18.- Os medios de proba: 1.- A proba documental. 2.- Reprodución da palabra, o son e a imaxe. 3.- O interrogatorio das partes. 4.- A proba de testemuñas. 5.- A proba de informes. 6.- Dictamen de peritos. 7.- A proba de recoñecemento xudicial. 8.- As presuncións: concepto e clases. Tema 19.- O xuízo ou vista. A sentenza. A cousa xulgada. 1.- Desenrolo do xuízo ou vista. 2.- Conclusións e informes. 3. Dilixencias finais. 4. A sentenza. 5.- A cousa xulgada formal e material. 6.- Rescisión de sentencias firmes. O proceso de revisión. A audiencia ao rebelde. Tema 20.- Terminación anticipada do proceso. 1.- Renuncia. 2.- Allanamento. 3.- Desistimento. 4.- Transacción. 5.- Satisfacción extraprocesal. 6.- Caducidade na instancia. 7.- Sobreseimento Tema 21.- As costas procesuais. 1.- As costas procesuais: criterio da LEC respecto ao pago das costas. 2.- Excepcións e limitacións á condena de costas. 3. A tasación de costas. 4.- A taxa xudicial.
VII. Os recursos	Tema 22.- Recursos. Os recursos contra resolucións interlocutorias. O recurso de apelación: 1.- Concepto e fundamento dos recursos. 2.- Clases. 3.- Presupostos. 4.- Recursos contra resolucións interlocutorias. 5.- Recurso de apelación. 6.- A execución provisional. Tema 23.- O recurso extraordinario por infracción procesal. Recurso de casación: 1.- Recurso extraordinario por infracción procesal. 2.- O recurso en interés de lei. 3.- O recurso de casación

VIII. As medidas cautelares

Tema 24.- As medidas cautelares: 1.- Concepto e características. 2.- Competencia. 3.- Presupostos. 4.- Medidas cautelares específicas. 5.- Procedemento de adopción e oposición. 6.- Caucción substitutoria. 7.- Modificación e alzamento

*IX. Execución.

A xurisdición voluntaria.

A cooperación xudicial interna e internacional.

Tema 25.- O proceso de execución: 1.- Títulos executivos: concepto e clases. 2.- Recoñecemento de títulos estranxeiros. 3.- Partes na execución. 4.- Tribunal competente. 5.- A demanda executiva e documentos que deben acompañala. O despacho de execución. 6.- Oposición na execución. Tema 26.- Tipos de execución: 1.- Execución dineraria. Requirimento de pago. 2.- O embargo. 3.- Localización dos bens do executado. 4.- A terceira de dominio. 5.- Realización dos bens embargados: o procedemento de prema. 6.- Particularidades da execución de bens hipotecados e pignorados. 7.- A execución dineraria. 8. A xurisdición voluntaria. 9. A cooperación xudicial interna e internacional.

X. Modalidades procedimentais: procesos ordinarios, sumarios e especiais.

Tema 27.- Procesos declarativos ordinarios. 1.- Xuízo ordinario. 2.- Xuízo verbal.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Lección maxistral	40	85	125
Estudo previo	0	32.8	32.8
Estudo de casos	36	24.2	60.2
Estudo de casos	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenrolar polo estudante.
Estudo previo	Busca e lectura de forma autónoma por parte do alumnado da documentación recomendada polo profesor que lles facilite o seguimento posterior das sesións maxistrais.
Estudo de casos	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de tutorías fixados polo centro, persoalmente no despacho, ou ben por medios telemáticos (correo electrónico institucional, no despacho virtual do campus remoto, moovi) baixo a modalidade de concertación previa.
Estudo previo	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de tutorías fixados polo centro, persoalmente no despacho, ou ben por medios telemáticos (correo electrónico institucional, no despacho virtual do campus remoto, moovi) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

	Descrición	Calificación	Resultados de Formación y Aprendizaje
Estudo de casos	Na data indicada polo profesor realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudo dun caso. Esta proba versará sobre a parte de Proceso Civil. Dentro deste apartado avaliarase tamén o traballo dos alumnos relativo a Traballo "en grupo, exposición e debate" desenvolvido previamente durante as clases prácticas. Todo iso en conxunto corresponderase cun 30 % da cualificación. Resultado de aprendizaxe que se avalía: Familiarizarse co funcionamento práctico do proceso civil nas súas diversas modalidades *procedimentales.	30	A2 A3 A4

Exame de preguntas de desenvolvemento	Na data fixada no calendario oficial de exames, realizarase un exame final escrito de carácter teórico, que comprende toda a materia. Resultado de aprendizaxe que se avalía: Coñecer a organigrama xurisdiccional español e da Ou.E.; da organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal ao servizo da Administración de Xustiza; e das institucións básicas do proceso civil e das súas modalidades *procedimentales.	40	
Exame de preguntas obxectivas	Ao longo do cuadrimestre realizaranse nas datas indicadas dúas probas de preguntas obxectivas (1 da parte de sistema xudicial español e outra da parte de proceso civil). Estas probas non liberan materia con vistas ao exame final. Resultado de aprendizaxe que se avalía: coñecer a organigrama xurisdiccional español e da Ou.E.; organización e funcións do persoal xurisdiccional e ao servizo da Administración de Xustiza e as institucións básicas do proceso civil e as súas modalidades *procedimentales.	30	A2 A3 A4

Otros comentarios sobre la Evaluación

1. Primeira 1ª edición de actas:

O estudante debe elixir entre un sistema de *evaluación continua ou a *realización dun exame final. Unha vez transcorrido o prazo dun mes desde o comezo do curso *académico e sen *solución de continuidade, *quedaré habilitado un prazo de dez (10) *días *hábeles para que o alumnado matriculado manifeste formal e expresamente, o seu *intención de acollerse ao sistema de *evaluación continua.

a) Criterios de *evaluación para *evaluación continua:

*Evaluación continua: O estudante que se someta a *evaluación continua *realizará durante o cuadrimestre dúas probas *teóricas escritas, cuxa nota media *constituirá o 30% da *calificación final, e unha proba *práctica escrita que *constituirá *tamén o 30% da *calificación final. A *evaluación se *completará co exame final que *será escrito e se *realizará na data fixada no calendario oficial de *exámenes. Este exame representa o 40% da nota final, pero ten que ser superado cun 5 sobre 10 para que se some á nota media obtida na *evaluación continua. Para manterse no sistema de *evaluación continua é imprescindible obter unha *puntuación de polo menos 5 puntos sobre 10 en cada unha das dúas probas *teóricas escritas e na proba *práctica escrita.

*b) Criterios de *evaluación para o alumnado que non opte por *evaluación continua:

Exame final: O alumnado que non opte expresamente pola *evaluación continua, ou que non a supere por non aprobar con polo menos un 5 sobre 10 todas e cada unha das partes en que consiste (as dúas probas *teóricas escritas e a proba *práctica escrita), *realizará un exame final que representa o 100% da *calificación da materia.

O exame *constará de dous partes: unha *teórica escrita e unha *práctica escrita. Para superar o exame e ter a *condición de aprobado esíxese superar cada unha das partes, a parte *teórica e a parte *práctica. Unha vez superadas, a nota global *resultará da media de ambas, *ponderándose a proba *teórica escrita nun 70% e a proba *práctica escrita nun 30%.

Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de *evaluación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que o sistema de *evaluación para asistentes.

2. Criterios de *evaluación para segunda *edición de actas e fin de carreira:

*Consistirá para todos os alumnos nun exame final *único que representa o 100% da *calificación da materia, dado que non se *tendrá en conta a *evaluación continua. O exame *constará de dous partes: unha *teórica escrita e outra *práctica escrita. Para superar o exame e ter a *condición de aprobado esíxese superar cada unha dos seus partes, a parte *práctica e a *teórica. Unha vez superadas cada unha delas, a nota *resultará da media de ambas, *ponderándose a proba *teórica nun 70% e a proba *práctica escrita nun 30% .

Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de *evaluación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que o sistema de *evaluación para asistentes.

As datas, horarios e lugar de *realización das probas de *evaluación das diferentes convocatorias *serán os *señalados no calendario de probas de *evaluación aprobado pola Xunta de *Facultade para o curso 2023-2024 e *documentación *concordante.

As cualificacións se *publicarán na plataforma interna ou aula virtual oficial da *Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o *estudiantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou

precisar os *métodos de *evaluación *señalados na *guía, tales modificacións ou precisións se *publicarán no mesmo soporte *telemático.

Déixase *señalada a *url da coordinadora aos oportunos efectos, especialmente no que atende á *concertación de *tutorías:

Martínez García, Mirian | Facultade de Dereito (uvigo.es)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Introducción al Derecho Procesal**, última edición, Tirant lo Blanch,
MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho procesal civil. Parte General**, última edición, Tirant lo Blanch,
MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho Procesal Civil. Parte Especial**, última edición, Tirant lo Blanch,
MONTERO AROCA, J.; GÓMEZ COLOMER, J. L.; MONTÓN REDONDO, A.; BARONA VILAR, S., **Derecho Jurisdiccional II. Proceso Civil**, última edición, Tirant lo Blanch,

GIMENO SENDRA, V., **Introducción al Derecho Procesal**, última edición, Castillo de Luna. Ediciones jurídicas,
GIMENO SENDRA, V., **Derecho Procesal Civil. I. El proceso de declaración. Parte general**, última edición, Castillo de Luna. Ediciones jurídicas,
GIMENO SENDRA, V., **Derecho Procesal Civil. II. Los procesos especiales**, última edición, Castillo de Luna. Ediciones jurídicas,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Dereito procesual penal/O03G081V01601
Dereito penal e procesual de menores/O03G081V01924
Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos/O03G081V01801

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/O03G081V01103
Dereito: Dereito constitucional II/O03G081V01204

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de recursos humanos				
Asignatura	Dirección de recursos humanos			
Código	V03G720V01322			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	9	OB	3	2c
Lengua	Castelán			
Impartición				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Velando Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Gómez Fraiz, José Santiago Suárez Porto, Vanessa María Velando Rodríguez, María Elena			
Correo-e	velando@uvigo.es			
Web				
Descripción general	Materia centrada no estudo pormenorizado das estratexias, procesos, e técnicas da dirección de recursos humanos nas empresas			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
Resultados previstos na materia	
Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Lograr o manexo por parte do alumnado dos coñecementos, e procesos propios da dirección e xestión de recursos humanos, mostrando compromiso coas consecuencias das súas accións en calquera contexto de intervención, reflexionando sobre os seus propios posicionamentos.	
Lograr por parte do alumnado o coñecemento e a aplicación correcta das principais técnicas e ferramentas propias da dirección e xestión de recursos humanos	
Lograr por parte do alumnado a aplicación de ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de recursos humanos	
Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación socio-laboral da empresa, aplicando os métodos apropiados así como a emisión dos informes correspondentes	
Conseguir que o alumnado fixe obxetivos, elabore estratexias e planos de acción coherentes co seu entorno	

Contidos

Tema	
BLOQUE I: FUNDAMENTOS DE RRHH	A función de recursos humanos na empresa. Dirección de recursos humanos na empresa. Fontes básicas de información na toma de decisións de recursos humanos (análise e avaliación de postos e avaliación do rendimento).
BLOQUE II: ACTIVIDADES BÁSICAS NA DIRECCIÓN E XESTIÓN DE RRHH	Planificación de recursos humanos na empresa. Estratexias, procesos e técnicas de compensación e retribución. Estratexias, procesos e técnicas de recrutamento, selección e socialización. Estratexias, procesos e técnicas de desenvolvemento dos recursos humanos.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Estudo de casos	10	7.5	17.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	30	30
Prácticas de laboratorio	27.5	32.5	60
Estudo previo	0	30	30
Lección maxistral	37.5	50	87.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos	Formulación, resolución, presentación e debate de exercicios/cuestións/problemas/casos prácticos por parte do alumnado, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesorado. O alumnado debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, fórmulas ou algoritmos específicos e axeitados, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver de forma autónoma a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios polo que é preciso que o estudantado traballe previamente o material explicado polo profesorado.
Prácticas de laboratorio	Exercicios de aplicación práctica de diversas técnicas por parte do alumnado a través das TIC específicas en aulas de informática, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesorado.
Estudo previo	Traballo autónomo do alumnado que consistirá na procura, lectura e traballo de documentación, preparación e propostas de resolución de problemas e/ou exercicios, así como na preparación de probas avaliáveis.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos que debe desenvolver a persoa estudante. Requírese a participación activa do alumnado na aula. Ademais soe ser necesario que o estudantado traballe previamente o material entregado polo profesorado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	No MooVi da materia figurará o sistema de concertación de citas e/ou os correos electrónicos do profesorado que siga o sistema de concertación previa.
Estudo de casos	No MooVi da materia figurará o sistema de concertación de citas e/ou os correos electrónicos do profesorado que siga o sistema de concertación previa.
Resolución de problemas de forma autónoma	No MooVi da materia figurará o sistema de concertación de citas e/ou os correos electrónicos do profesorado que siga o sistema de concertación previa.

Avaliación			
	Descrición	Calificación	Resultados de Formación y Aprendizaje
Estudo de casos	Avaliarase a comprensión da materia, a aplicación de técnicas específicas axeitadas, a argumentación, a capacidade de transmisión de contidos, na realización de presentacións, resolución de problemas, casos e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesorado ó longo do periodo lectivo. A aplicación desta técnica correspóndese coas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.	21.43	
Prácticas de laboratorio	Avaliarase a comprensión da materia, a aplicación de técnicas específicas axeitadas, a argumentación, a capacidade de transmisión de contidos, a toma de decisión coherentes, na resolución de problemas e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesorado ó longo do periodo lectivo. A aplicación desta técnica correspóndese coas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.	28.57	
Lección maxistral	Avaliarase a comprensión da materia, a adquisición de competencias de coñecemento, e destreza na práctica, a través de varias probas de avaliación con contido teórico e práctico, formuladas polo profesorado ó longo do periodo lectivo.	50	

Otros comentarios sobre la Evaluación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC e a descrición desta guía está pensada para esta modalidade de avaliación. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido, que será publicado no MooVi da materia. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

Sistema de Avaliación Continua (AC)

- a. Sistema de avaliación: realizaranse ao longo do curso varias probas vinculadas á metodoloxía da lección maxistral, e todas as probas terán a mesma ponderación e suporán en total o 50% da nota final de AC. Ademais, realizaranse varias actividades avaliáveis relacionadas coa metodoloxía de prácticas de laboratorio e de estudo de casos. Todas as actividades avaliáveis realizadas nos grupos medianos terán a mesma

ponderación e suporán en total o 50% da nota final de AC. As probas/actividades avaliáveis non realizadas contarán como cero.

b. O alumnado que sexa avaliado no réxime de avaliación continua terá a posibilidade de superar a materia e de obter o 100% da nota. Superarase a materia sempre e cando a nota final da materia seguindo o sistema establecido no apartado anterior (apartado a) sexa maior ou igual a 5 puntos sobre 10.

c. É obrigatoria a asistencia ás clases nas que este programada unha proba/actividade avaliável. A programación das probas/actividades avaliáveis estará a disposición do alumnado no MooVi da materia.

d. Considerarase que o alumnado se ten presentado á avaliación continua cando se teña presentado a algunha das probas/actividades de avaliación desta modalidade.

e. A concreción das actividades de avaliación continua a realizar dependerá en gran medida do número de estudantes, así como da dispoñibilidade de medios.

f. As actividades de avaliación continua só se poderán entregar nas datas e sesións establecidas ó efecto, debendo cada estudante asistir ó grupo que teña asignado para a realización das mesmas. O cambio de grupo neste caso deberá ser autorizado polo profesorado.

g. Se a persoa estudante non supera a materia por avaliación continua, poderá presentarse ó exame de avaliación global da convocatoria ordinaria (convocatoria de febreiro I cuatrimestre). Nese caso, a nota final do curso (primeira oportunidade) será a suma da nota obtida no sistema de AC (apartado a do sistema AC), cunha ponderación do 60% sobre o total, e da nota obtida na proba de avaliación global, cunha ponderación do 40% do total. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

h. Na segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria de xullo) a persoa estudante deberá presentarse ó exame de avaliación global da segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria de xullo). Dito exame de avaliación global versará sobre a totalidade da materia. A nota final da materia será a maior das dúas seguintes: 1) a nota do exame de avaliación global da convocatoria extraordinaria de xullo (segunda oportunidade), cunha puntuación máxima de 10 puntos, ou 2) a suma da nota obtida no sistema de AC (apartado a do sistema AC), cunha ponderación do 60% sobre o total, e da nota obtida na proba de avaliación global, cunha ponderación do 40% do total. En calquera caso para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

i. Na convocatoria de fin de carreira o alumnado será avaliado cun exame de avaliación global cunha puntuación máxima de 10 puntos. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10. Dito exame versará sobre a totalidade da materia.

Proba de Avaliación Global (AG)

a. Tanto na primeira oportunidade (convocatoria do I cuatrimestre) como na segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria de xullo), e na convocatoria de fin de carreira o alumnado será avaliado cun exame final cunha puntuación máxima de 10 puntos. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10. Dito exame versará sobre a totalidade da materia.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como "non presentados".

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

OBSERVACIÓNS

1. Recoméndase que o alumnado asista ás clases con regularidade, e ás titorías cando o precisen e se impliquen activamente no seu proceso de aprendizaxe. É responsabilidade do alumnado consultar os materiais dispoñibles na plataforma MooVi e estar ó tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes probas/actividades de avaliación. O sistema de concertación de titorías figurará no MooVi da materia.

2. Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

3. Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, ordenadores portátiles, tablets ou similares nas sesións de traballo. Estes deben estar desconectados, agás autorización expresa do profesorado.
4. Os teléfonos móbiles deben estar pechados na realización das probas e o alumnado non debe ter consigo reloxos e demais dispositivos intelixentes na realización das mesmas, agás autorización expresa do profesorado.
5. Non está permitido comer nin beber (agás auga) na clase.
6. É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario para o seu desenvolvemento (tales como manual, apuntes, enunciado da práctica, entre outros).
7. Para a realización dos exames só se permite o material indicado polo profesorado.
8. A persoa estudante deberá presentarse ao exame debidamente identificada, co D.N.I, pasaporte ou carné de conducir, non sendo válido outro documento.
9. Tódalas probas/actividades avaliábles deberán ser entregados a súa finalización e baixo ningún concepto poderán ser sacados fora da aula, nin fotografados nin gravados polo alumnado.
10. A revisión de exames terá lugar só no horario e lugar do centro establecido polo profesorado.
11. No caso das actividades docentes que se leven a cabo por medios telemáticos véxase <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

No caso de incumprimento das normas anteriores, o profesorado poderá adoptar as medidas que estime oportunas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ALBIZU GALLASTEGUI, E. e LANDETA RODRÍGUEZ, J., **Dirección Estratégica de los Recursos Humanos. Teoría y Práctica.**, Pirámide, 2011
- DE LA CALLE, M.C. e ORTIZ DE URBINA, M., **Fundamentos de Recursos Humanos, 2ª ed.**, Pearson Educación, 2018
- LEAL, A., ALFARO DE PRADO, A., RODRÍGUEZ, L. e ROMÁN, M., **El Factor Humano en las Relaciones Laborales**, Pirámide, 1999
- PEREDA MARIN, S., **Dirección y gestión de recursos humanos por competencias**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2011

Bibliografía Complementaria

- ALLES, M.A., **Dirección Estratégica de Recursos Humanos, 3ª ed.**, Granica, 2015
- BYARS, L. e RUE, L., **Gestión de los Recursos Humanos**, Irwin, 1997
- DESSLER, G., **Administración de Recursos Humanos**, Prentice Hall, 2009
- DELGADO Mª I., GÓMEZ L., VÁZQUEZ E., **Gestión de los Recursos Humanos, del Análisis Teórico a la Solución Práctica**, Prentice Hall, 2006
- DOLAN, S., VALLE, R., JACKSON, S e SCHULER, R.S., **La Gestión de los Recursos Humanos**, McGraw Hill, 2007
- FERNÁNDEZ AGUADO J., **Dirigir Personas en la Empresa. Enfoque conceptual y Aplicaciones Prácticas.**, Pirámide, 2007
- FERRER LOPEZ, M.A., **Como confeccionar nóminas y seguros sociales 2017**, 30, Deusto, 2017
- FISHER, C., SCHOENFELDT, L. e SHAW, J., **Human Resource Management, 6th ed.**, Mifflin Co., 2006
- GARCÍA TENORIO, J. e SABATER, R., **Fundamentos de Dirección y Gestión de Recursos Humanos**, Thomson, 2004
- MONDY, R., **Administración de recursos humanos**, Prentice Hall,, 2010
- ROBLEDO CAMACHO, M., **D3D. Un Enfoque Integral de la Dirección de Empresas**, Díaz de Santos, 2004
- RUBIO DE MEDINA, M.D., **Retribuciones Laborales**, Bosch, 2005
- SASTRE CASTILLO, M.A. e AGUILAR PASTOR, E.M., **Dirección de Recursos Humanos. Un Enfoque Estratégico.**, McGraw Hill, 2003
- VELANDO RODRÍGUEZ, M.E., **Manual Práctico de Planificación de Necesidades de Recursos Humanos (versión actualizada 2022)**, Amazon, 2020
- ODE, **Estudio de retribuciones 2012**, ODE, 2012
- ODE, **Estudio de retribuciones 2015**, ODE, 2015
- ICSA, **Informe de Remuneraciones Pymes y Gran empresa**, ICSA, 2020
- <http://www.expansionyempleo.com>,
- <http://www.losrecursoshumanos.com/>,
- <http://www.rrhhdigital.com/>,
- <http://www.mites.gob.es/>,
- <http://www.seg-social.es/>,

<http://www.sepe.es>,

<http://www.ine.es>,

Recomendacións

Asignaturas que se recomenda haber cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Otros comentarios

Aportarase ó alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 3º curso e o profesorado responsable está integrado por: Vanessa Suárez Porto, Santiago Gómez Fraiz e Mª Elena Velando Rodríguez (Coordinadora) e dado que as clases se imparten na Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo, os exámenes das convocatorias ordinaria e extraordinaria desta materia terán lugar na data, hora e lugar establecido polo Decanato desta facultad. Consulten a páxina web desta facultad.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisións de investimento				
Asignatura	Decisións de investimento			
Código	V03G720V01323			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimstre
	6	OB	3	2c
Lengua Impartición	#EnglishFriendly Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Garrido Valenzuela, Irene			
Profesorado	Garrido Valenzuela, Irene			
Correo-e	ireneg@uvigo.es			
Web	http://https://fprado.webs.uvigo.es/			
Descrición general	Nesta materia preténdese dotar os estudantes dos coñecementos teóricos necesarios e a capacidade analítica para realizalas tarefas correspondentes a xestión financeira, especialmente na análise da liquidez a curto prazo e avaliación de rendibilidade de investimentos. Os coñecementos adquiridos serven como base previa para afrontar o estudo doutras materias do Grao na área de Finanzas. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe
Código

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
(*)Coñece-los principios básicos da xestión financeira de empresas	
(*)Coñece-lo obxectivo financeiro e a súa relación coa actividade da empresa	
Identificar e estimar a estrutura financeira adecuada en función do ciclo de explotación e actividade da empresa	
(*)Coñecer o concepto de investimento e o seu interrelación coa estrutura financeira e obxectivo financeiro	
(*)Coñecer e estimar as variables que inflúen nun investimento e aplica-las principais técnicas analíticas para determinar a rentabilidade dos investimentos	
(*)Interpretar e dar a coñecer os diferentes resultados obtidos na avaliación e rentabilidade de investimentos	
(*)Aplicar ferramentas informáticas na resolución de supostos prácticos de xestión financeira empresarial	
(*)Coñecer e valorar a incidencia do risco na rentabilidade dos investimentos	

Contidos	
Tema	
Fundamentos da xestión financeira da empresa	- A función financeira da empresa: Evolución histórica das finanzas. O obxectivo financeiro. Competencias da función financeira da empresa. - A estrutura económico financeira da empresa: Os fluxos financeiros na empresa. O equilibrio entre as masas patrimoniais: o concepto de Fondo de Rotación. Os ciclos de actividade da empresa e o Período medio de Maduración. Principais cocientes para a análise económica-financeiro. - Metodoloxía de cálculo financeiro aplicable nas decisións de investimento Efectos do tempo sobre o valor do diñeiro: a inflación e o tipo de interese. Valor futuro do diñeiro: operacións de capitalización. Valor actual do diñeiro: operacións de actualización. Cálculo de rendas.

Concepto e clases de investimentos	Concepto de investimento. Clasificación investimentos na empresa. implicacións dos investimentos para a empresa.
Factores determinantes dun investimento	Principais magnitudes para avaliar a rendibilidade dos investimentos. Estimación de fluxos de tesouraría
Avaliación de investimentos	Métodos estáticos de selección de investimentos. A taxa de actualización ou custo de capital da empresa. O criterio do valor capital. O criterio da TIR.
Interpretación e toma de decisións de investimento	- Xerarquización de proxectos en base ao valor capital e TIR: - Condições para a non concordancia entre ambos e punto de Fisher. - Comparación da rendibilidade de varios investimentos: a homoxeneización. A inconsistencia da TIR. - A consideración do risco nas decisións de investimento - Metodoloxías complementarias

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Prácticas con apoio das TIC	13	20	33
Resolución de problemas	7	6	13
Resolución de problemas de forma autónoma	0	10	10
Lección maxistral	30	58	88
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	4	4

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Proposta de problemas complexos da materia. Explicación e uso de ferramentas informáticas aplicadas a resolución de problemas financeiros. Introducción de datos, estrutura e aplicación de funcións financeiras. Presentación e análise de resultados
Resolución de problemas	Formulación e resolución de supostos prácticos que complementen a sesión maxistral e permitan que os alumnos consoliden coñecementos. Os alumnos poden interactuar co profesor a través de preguntas que se responderán de maneira personalizada.
Resolución de problemas de forma autónoma	Os alumnos resolverán supostos propostos ao longo do cuadrimestre de maneira autónoma.
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente posto a disposición dos alumnos en plataforma e bibliografía indicada.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Resolución de problemas con apoio informático
Resolución de problemas	Solución de dúbidas na resolución de exercicios prácticos

Avaliación

	Descrición	Calificación	Resultados de Formación y Aprendizaje
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación continua a través de exames de preguntas de desenvolvemento con resolución de proba escrita presencial, sobre a adquisición de competencias da materia (80%). Sumaranse á entrega de exercicios resoltos (20%). Os alumnos poderán optar entre avaliación continua (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais e fin de carreira das convocatorias oficiais (100% nota final). Sistema de avaliación continua: Realizaranse ao longo do curso 2 probas, cunha ponderación do 40% e 40% respectivamente. A elas sumaranse a entrega de exercicios resoltos (20%). Os estudantes poderán optar entre avaliación continua ou avaliación global a través de exame final (100%). Non hai data límite para comunicar a decisión entre avaliación continua ou final. Nos exames finais non se conserva a nota de avaliación continua e necesariamente haberá que realizar un exame final global co 100% da cualificación.	80	

Otros comentarios sobre la Evaluación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de EC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa se realizaron.

AC. En caso de non renunciar á avaliación continua: Sistema de avaliación continua: Realizaranse ao longo do curso 2 probas, cunha ponderación do 40% e 40% respectivamente. A elas sumaranse a entrega de exercicios resoltos (20%). Non se esixe nota mínima nas partes e para superar a materia esíxese que a suma das notas sexa maior ou igual a 5 puntos. A asistencia ás clases prácticas e teóricas non é obrigatoria para asistir ás probas de AC. Considerarase que o alumnado se ha presentado á avaliación continua cando se presentou a algunha de próbalas/actividades de avaliación desta modalidade. Nas probas finais de AG non se conserva a nota de AC e necesariamente haberá que realizar un exame final global co 100% da cualificación. Non é necesario comunicar a asistencia ou renuncia á AC. Xustificarase coa asistencia, conservando o dereito á AG. A asistencia á AG implica a renuncia ás cualificacións previas de AC.

AG en primeira oportunidade (convocatoria de febreiro I cuadrimestre/convocatoria de maio-xuño II cuadrimestre). O alumnado será avaliado mediante exame de preguntas de desenvolvemento con resolución de proba escrita presencial, sobre a adquisición de competencias da materia (100%). Para aprobar a materia requírese unha puntuación mínima de 5 puntos.

AG na segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria de xullo) e na convocatoria de Fin de Carrera, o alumnado será avaliado mediante exame de preguntas de desenvolvemento con resolución de proba escrita presencial, sobre a adquisición de competencias da materia (100%). Para aprobar a materia requírese unha puntuación mínima de 5 puntos.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como [non presentados]. Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Información sobre horario de titorías e xeito de solicitude en Moovi

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Pindado García, J., **Finanzas empresariales**, PAraninfo, 2012

Moovi, **Material teórico y práctico**,

Brigham, E.F. and Erhardt, M, **Financial management: theory and practice**, South western Thompson learning, 2002

Bibliografía Complementaria

Irene Pisón Fernández, **Dirección y gestión financiera de la empresa**, Pirámide, 2001

Blanco Ramos, F. y Ferrando Bolado, M., **Dirección Financiera I. Selección de inversiones.**, Pirámide., 2008

Cibrán Ferraz, P. y Villanueva Villar, M., **Gestión financiera : teoría y casos prácticos**, Tórculo., 2005.

Fernández Alvarez, A.I., **Introducción a las finanzas.**, Civitas, 1994

Hayat, S. y San Millán, A., **Finanzas en excel.**, McGraw Hill, 2006

López López, V.; Illanes Sánchez, J.C., **Casos de Economía de la Empresa: modelos y soluciones con excel**, Netbiblo, 2002

Mascareñas Pérez Iñigo, J., **Finanzas para directivos**, Pearson, 2010

Suárez Suárez, A.S., **Decisiones óptimas de inversión y financiación**, Pirámide, 2014

Valladolid González, E.; Azofra Palenzuela, V., **Prácticas de Dirección Financiera**, Pirámide, 2002

Valls Martínez, M^a del Carmen, **Introducción a las Finanzas**, Pirámide, 2014

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Análise contable/V03G020V01601

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Valoración de activos/V03G020V01604

Planificación financeira/V03G020V01702

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Otros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 3ºCurso e a profesora responsable é a Dra. Irene Garrido Valenzuela

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial I				
Asignatura	Dirección comercial I			
Código	V03G720V01324			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	OB	3	2c
Lengua	Castelán			
Impartición				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Pariente Ojea, María de los Ángeles			
Profesorado	Pariente Ojea, María de los Ángeles			
Correo-e	maria.angeles.pariente.ojea@uvigo.es			
Web				
Descripción general	A materia conecta ao alumno con aspectos da mercadotecnia básicos para coñecer e entender o mercado e os consumidores da empresa. En concreto, a materia Dirección Comercial 1 pretende profundar no estudo da mercadotecnia estratéxica e das ferramentas de análise e planificación do mercado que leva a desenvolver estratexias exitosas para as empresas no mercado.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Posuír coñecementos para elaborar plans e políticas na empresa.	
Capacidades de análises, comunicación, responsabilidade e compromiso.	

Contidos

Tema
Tema 1. Introducción e contido da mercadotecnia
Tema 2. A planificación de mercadotecnia
Tema 3. O mercado e a demanda
Tema 4. A contorna e a xestión da información de mercadotecnia.
Tema 5. O comportamento do consumidor
Tema 6. A segmentación de mercados

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Lección maxistral	30	0	30
Estudo de casos	20	53	73
Exame de preguntas obxectivas	2	45	47

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descripción
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Requírese a participación activa do alumnado na aula a través de exposicións, resolución de exercicios, debates e outras actividades. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións.
Estudo de casos	Realización de casos prácticos, exercicios de comprensión dos temas, traballos e exposicións relacionadas cos temas da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
--------------	-------------

Avaliación			
	Descrición	Calificación	Resultados de Formación y Aprendizaje
Estudo de casos	Resolución de casos prácticos, exercicios de comprensión dos temas, traballos e exposicións relacionadas cos temas da materia (ningunha das probas superará por si mesma o 40% da cualificación).	60	
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita que consistirá en responder a preguntas tipo test ou doutro tipo sobre aspectos concretos do contido da materia.	40	

Otros comentarios sobre la Evaluación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua ou por unha proba de avaliación global.

Para poder superar a materia por avaliación continua, hai que obter unha nota mínima de 1 punto sobre 4 no exame.

Para que se evalúen as prácticas é obrigatorio asistir á sesión correspondente á súa exposición e participar no debate de resolución.

A puntuación obtida en avaliación continua pola participación, así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios e exposicións), mantense na convocatorias ordinaria e extraordinaria do curso académico en vigor, pero NON se gardará para cursos sucesivos.

Se considerará que os alumnos que asistan a un 20% das prácticas están realizando avaliación continua, salvo que de forma expresa indiquen que se acollen a avaliación global. O prazo para renunciar á avaliación continua será até 15 días antes da data do exame.

As datas de exámes deberán ser consultadas na páxina web da Facultade "<http://fccee.uvigo.es>".

Os alumnos que non sigan a avaliación continua teñen a opción de avaliación global, na que serán examinados mediante unha proba escrita valorada sobre 10 puntos que non coincidirá coa de avaliación continua.

As datas e horas das probas de avaliación global (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>

Na convocatoria de Fin de carreira os alumnos serán avaliados mediante unha proba escrita valorada en 10 puntos.

Os estudantes que non participen nin na avaliación continua nin na Global, figurarán nas actas como "non presentados".

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (*Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado:

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

A información sobre as titorías pódese consultar en Moovi.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Armstrong, G.; Kotler, P. ; Merino, M.J.; Pintado, T.; Juan, J.M., **Introducción al marketing**, 3ª, Pearson, 2011

Santesmases, M.; Merino, M.J.; Sánchez, J.; Pintado, T., **Fundamentos de marketing**, 1ª, Pirámide, 2009

Bibliografía Complementaria

López, M.J., **Marketing estratégico**, 1ª, Pearson, 2013

Santesmases, M., **Marketing. Conceptos y estrategias**, 6ª, Pirámide, 2012

Esteban Talaya, A.; Mondéjar Jiménez, J.A., **Fundamentos de marketing**, 1ª, Esic, 2013

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Dirección comercial II/V03G020V01502

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Otros comentarios

Achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo. Esta materia no PCGE Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito impártese no segundo cuadrimestre do 3º curso e a profesora responsable é María de los Ángeles Pariente Ojea.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Teoría da organización				
Asignatura	Teoría da organización			
Código	V03G720V01325			
Titulacion	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	OB	3	2c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Comesaña Benavides, Fernando			
Profesorado	Comesaña Benavides, Fernando Gómez Fraiz, José Santiago			
Correo-e	fercoben@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición general	O alumnado debe adquirir a través desta materia coñecementos e competencias relativas a como funcionan as organizacións, como toman decisións, desenvolven estratexias, estrutúranse a si mesmas para a consecución dos obxectivos, así como as relacións de poder que rodean e impregnan as organizacións e o modo en que as sociedades interactúan cas organizacións.			
	Esta materia NON se atopa dentro do programa English Friendly.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Coñecer os fundamentos da Teoría da organización para poder aplicalos na creación da estrutura organizativa da empresa	
Analizar as oportunidades e ameazas que expón a contorna a nivel organizativo.	
Describir as principais estruturas organizativas, coñecendo as súas vantaxes e inconvenientes, así como o tipo de empresa que as utiliza.	
Formular as relacións entre goberno corporativo, control, influencia e cultura organizativa.	
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos á resolución de problemas/cuestións organizativas concretas.	
Identificar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común.	

Contidos

Tema

CAPÍTULO I: FUNDAMENTOS DE TEORÍA DA ORGANIZACIÓN

CAPÍTULO II: O CONTEXTO DAS ORGANIZACIÓNS

CAPÍTULO III: ARQUITECTURA ORGANIZATIVA

CAPÍTULO IV: COMPORTAMENTO, GOBERNO, CONTROL, INFLUENCIA E CULTURA ORGANIZATIVA

CAPÍTULO V: DESENVOLVEMENTO ORGANIZACIONAL

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Lección maxistral	28	28	56
Resolución de problemas de forma autónoma	15	15	30
Presentación	2	4	6
Seminario	2.5	5	7.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	31	33
Traballo	0.5	17	17.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución e presentación de exercicios/cuestiones/traballos por parte do alumno tanto de forma individual como en grupo baixo a proposta, guía e supervisión do profesor.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Traballarase en grupo.
Seminario	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Avaliación			
	Descrición	Calificación	Resultados de Formación y Aprendizaje
Resolución de problemas de forma autónoma	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de forma individual ou en grupo, de cuestións expostas, guiadas e supervisadas polo profesorado sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a súa capacidade de integración dos conceptos desenvolvidos en clase	20	
Presentación	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita)	15	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Dúas probas con igual peso cada unha para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumnado sobre a materia. A resposta debe ser breve. Terase en conta a capacidade de entendemento, de relación entre conceptos e de aplicación a distintas situacións e continxencias, por parte do estudantado.	50	
Traballo	Realización por parte do alumnado dun traballo escrito sobre un tema concreto. Avaliarase a súa capacidade de aplicar os conceptos asimilados nas clases maxistras a situacións nun contexto real ou similar.	15	

Otros comentarios sobre la Evaluación

O método de avaliación da materia por defecto será a Avaliación Continua (AC). A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc, e os detalles das puntuacións obtidas nas diferentes actividades a realizar se explicitarán na plataforma de teledocencia.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá ser avaliado en Avaliación Global (AG) cun exame final que suporá o 100% da cualificación, tanto na convocatoria ordinaria como na extraordinaria.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

Os estudantes que non participen na Avaliación Continua nin na Avaliación Global, figurarán nas actas como ☐non presentados☐.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado:

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Os horarios de titorías dos docentes da materia estarán dispoñibles na secretaría virtual.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas - Grao en Dereito, impártese no 2º cuadrimestre do terceiro curso e o profesorado responsable está integrado por Fernando Comesaña Benavides e José Santiago Gómez Fraiz.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cabanelas, J., et al, **Lecturas teoría de la organización**, 2020

Bibliografía Complementaria

Argyris, C., **On organizational learnig**, 1994

Hodge, B.J., et al, **Teoría de la organización, un enfoque estratégico**, 1998

Recomendacións

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Otros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 3º curso e o profesorado responsable está integrado por Fernando Comesaña Benavides e José Santiago Gómez Fraiz.